

Kwa Waebrania

Imesimuliwa upya,
imefafanuliwa,
kwa ajili ya leo.

GOOD NEWS

Kwa Waebrania

Imesimuliwa upya, imefafanuliwa, kwa ajili ya leo

Hans-Jörg Ronsdorf

Imekwisha!

Tetelestai

Yohana 19:28-30

Maelezo ya Kitabu: Waraka kwa Waebrania nimeusimulia upya kwa maneno yangu mwenyewe, yaani nimeueleza kwa njia ya kufafanua. Kana kwamba ninajaribu kuueleza au kuufasiri kwa ufupi na kwa uwazi. Wingi wa maneno uliotokea ni karibu mara tatu ya maneno ya tafsiri ya kawaida ya Biblia.

Usimulizi huu umekusudiwa kuwa msaada wa kuuelewa waraka vizuri zaidi. Hauchukui nafasi ya maandiko ya Biblia. Kwa hiyo someni siku zote pia waraka huu wa Agano Jipya katika tafsiri ya kawaida ya Biblia. Hizo ni kwa mfano Einheitsübersetzung, tafsiri ya Luther, Elberfelder au Schlachter (tafsiri za Biblia za Kijerumani).

Toleo la kwanza la Kijerumani, Januari 2026, Albis 6½, 87477 Sulzberg, ISBN ya toleo la Kijerumani: 978-3-9826027-0-7

Kuagiza, maswali, mawasiliano: hj-ronsdorf@t-online.de

Kwa Waebrania

Waraka huu usio wa kawaida haulinganishwi na mwingine wowote katika Agano Jipya¹. Kama “kiungo kilichokosekana” (“missing link”, umbo la mpito) unasimama kati ya Agano la Kale na Agano Jipya. Kwa maneno mengine: Ni maelezo yanayoichukua historia ya Israeli na mfumo wake wa dhabihu. Unayatazama na kuyalinganisha na hali halisi mpya, iliyo bora zaidi sana, ya ukombozi kupitia Yesu Kristo. Kwa Waisraeli, hasa Wayahudi wa karne ya kwanza waliomwamini Masihi Yesu, hilo lilikuwa muhimu mno. Waliijua vizuri historia yao na ibada yao. Huenda kati ya walioandikiwa walikuwemo waliokuwa makuhani na Walawi zamani. *Je, Yesu, Aliyesulubiwa – ndiyo huenda wakati mwingine waliuliza na kuwa na shaka – kweli alikuwa Masihi? Je, kifo chake cha damu msalabani kingeweza kuokoa, na hata kuwa dhabihu ya mwisho kabisa?*

Je, waraka wa kale ulioandikiwa Waebrania una jambo la kutuambia leo sisi tulio Magharibi? Hasa kama mada zake zimetia mizizi katika Biblia ya Kiebrania, yaani kile kinachoitwa Agano la Kale? Pale inapohusu malaika, jangwa, agano, damu na dhabihu? Bila shaka, kwa maana vinginevyo waraka huu usingeingia katika Agano Jipya. Kuna wanaosema kwamba waraka huu ni muhimu sawasawa na ule kwa Warumi. Kwa maneno mengine, kama usingekuwepo, mengi yangekosekana kwa imani ya Kikristo.

1. Kuanzia hapa kwa kifupi: AJ.

Mtazamo wa Kiyahudi Kuhusu Injili

Hebu wazieni Wakristo Wayahudi, wengine pengine waliokuwa makuhani wa hekalu la Yerusalemu zamani. Hatujui walikuwa wapi kijiografia, wala hatujui ni nani aliyeuandika waraka huu. Kwa Wayahudi ulimwengu ulikuwa umeshabadilika zamani. Sanduku la agano lilikuwa halipo tena kwa muda mrefu katika Patakatifu pa Patakatifu pa hekalu. Na kama hekalu lenyewe lilikuwa bado lipo wakati wa waraka huu, hilo linabishaniwa.

Mfumo wa dhabihu ulikuwa umewekwa na Mungu kupitia Musa. Hekalu, ibada, Yerusalemu, matarajio ya Masihi – hayo yote yalijenga utambulisho wa kitaifa wa taifa hili dogo na wa kila Myahudi mmoja mmoja. Sasa baadhi yao walikuwa wamefikia imani katika Yesu, ambaye ndani yake walimtambua Masihi. Hilo lilibadilisha kila kitu kwao. Wayahudi wengine wote walimkataa Yesu huyu; kwa maana wao ndio waliokuwa wamemsulubisha. Kusimama upande wa Aliyesulubiwa huyu hakukufanya maisha yawe rahisi. Ubaguzi na mateso yalianza. Wakristo hawa Wayahudi hawakuweza tena kuelekeza mawazo yao kwenye ibada ya hekaluni inayoonekana na kushikika. Kama wafuasi wa Masihi hawakuwa tena sehemu ya taifa la Kiyahudi. Imani yao na utambulisho wao mpya na Masihi wao vilikuwa jambo la imani tupu, si kitu cha kushika, si kitu kinachoonekana tena.

Katika hali hii ya mvutano, iliyokuwa imedumu kwa miaka kadhaa, jaribu lilizidi kukua la kuiacha imani katika Masihi na kurudi kwenye yale ya zamani na yanayoonekana. Maisha yangukuwa rahisi tena, dini ingekuwa inayojulikana, na taifa la Kiyahudi lingekuwa tena nyumbani kwao, nao wangukuwa tena sehemu ya sinagogi.

Kwa hiyo waraka huu unatia moyo kudumu na kuvumilia. Unaonyesha jinsi ibada ya mbinguni na mji wa mbinguni vilivyo bora na vikuu zaidi sana, naam, Agano Jipya lote. Waraka unaonya kwa ukali dhidi ya kukata tamaa na kuiacha imani, kwa sababu baada ya hapo kuna hatari ya mtu kutorudi tena kamwe.

Mwandishi anapigania mioyo ya wapokeaji wa waraka: kwa milinganisho mingi, kwa kuwakumbusha historia, na kwa maelezo ya pekee ya baraka na utajiri wa Agano Jipya.

Je, leo ikoje? Kipindi cha baada ya Ukristo kimeanza. Kama mfuasi wa Yesu anayekiri imani yake, mtu ni “stranger”, mgeni. Mtu asipojifananisha na wengine, inakuwa ngumu kweli kumkiri Yesu kuwa Mletaji pekee wa wokovu, na Biblia kuwa kipimo cha maisha. Kwa hiyo ujumbe wa waraka huu una maana leo katika jamii yetu ya Magharibi.

Maneno Makuu na Mada

Kwa ajili yetu tusio Wayahudi, na kama wasomaji wasiozoea sana historia na taratibu za ibada za Israeli, yanafuata mawazo machache ya utangulizi kuhusu maneno yenye nafasi muhimu katika waraka huu.

Malaika

Mwanzoni mwa waraka, katika sura mbili za kwanza, Yesu analinganishwa na malaika mara kadhaa. Mwandishi anataka kuonyesha kwa namna inayovutia kwamba yeye ni mkuu kuliko malaika yeyote. Yeye si kiumbe kama malaika. Hata pale Mungu Mwana alipofanyika mwanadamu. Yaani mwenye kufa, na hata kuuawa msalabani. Malaika ni “hodari kwa nguvu”, wana nguvu kuliko wanadamu. Ni roho, wasio chini ya hali ya kimwili na ya mauti kama sisi wanadamu wa mwili na damu. Masihi Yesu alifanywa mdogo kuliko malaika, kwa sababu alifanyika mwanadamu na kweli akafa. Lakini Mungu alimfufua, akamtoa kutoka kwa wafu, na kumwinua juu ya malaika. Kama **Mungu Mwana** alikuwa hivyo siku zote. Yeye ndiye Muumba wa ulimwengu unaonekana na usioonekana. Lakini kama mwanadamu wa mwili na damu, sasa anapokea cheo na nafasi mkono wa kuume wa Mungu, juu sana kuliko malaika. Nafasi hii ya heshima, ambayo kutoka kwake atatawala, anaishiriki pamoja nasi, kwa sababu anatuita ndugu zake.

Ili kuuelewa kidogo ulimwengu wa malaika kwa mtazamo wa Kiyahudi, yanafuata kama mifano maandiko kadhaa ya Biblia ambayo inasaidia kuyasoma. Biblia ya Kiebrania, yaani Agano la Kale, inasema nini kuhusu jambo hili? Majeshi ya mbinguni ni jumla ya viumbe vyote vya kimalaika. Wako katika huduma ya Mungu na wanatekeleza mapenzi yake. Kuna majina mbalimbali, pia majina binafsi, ngazi na huduma katika ulimwengu wa malaika. Malaika wanaweza kuchagua kumtumikia Mungu au kumwacha. Zamani sana, baada ya kuchanganywa kwa lugha kule Babeli, Mungu aliwakabidhi wana wa Mungu mataifa, lakini hawakutimiza kazi yao, walitafuta heshima yao wenyewe, na hawakuwasaidia wanadamu:

Kumbukumbu la Torati 32:8-9 (Mwanzo 11:1-9); Zaburi 82:6-7; Mwanzo 6:1-3.

1 Wafalme 22:19-23; Ayubu 1-2.

Zaburi 148:1-5; Ayubu 38:4-7; Isaya 14:12; Nehemia 9:6; Danieli 4:13-23; 7:9-10; 8:16; 9:21; 10:13, 21; 12:1; Mwanzo 1:26 (“sisi” ni baraza la mbinguni lililo mbele ya kiti cha enzi cha Mungu na kukizunguka).

Kumlinganisha Yesu na malaika kwa namna hii ni jambo la pekee katika AJ, na tunajiuliza kwa nini ilikuwa lazima kufanya hivyo kwa urefu huu. Kwetu inaonekana wazi kabisa kwamba Yesu ni mkuu au yuko juu kuliko malaika. Lakini hapa mtu anapaswa kujaribu kujiweka katika nafasi ya wasomaji Wayahudi. Kwao Yesu kuwa Masihi kwa namna fulani lilikuwa pia jambo jipya, lililopingwa daima katika mazingira yao, ambako Yesu alikataliwa kabisa. Mtazamo wao wa ulimwengu unazungumziwa, na hivyo hali halisi ya kibiblia inachukuliwa kwa uzito. Hali hiyo leo, na kila mahali, ni ile hali halisi isiyoonekana inayotuzunguka sisi pia.

Mungu ndiye Mtawala mkuu, lakini baada ya ujenzi wa mnara wa Babeli aliwagawia mataifa malaika wanaoitwa wana wa Mungu, ili wayaongoze na kuyafundisha katika haki na adili. Lakini hao walitimiza kazi yao vibaya, na wakaitumia vibaya kwa faida yao na ili waabudiwe wao (Zaburi 82). Kwa hiyo inasemwa kwamba ulimwengu ujao, yaani ulimwengu utakaofanywa upya, hautawekwa tena chini ya malaika. Wameshindwa, na Mungu amemweka Masihi-Mfalme Yesu atawale. Pamoja nasi wanadamu tuliokombolewa kando yake.

Mmoja wa wana wa Mungu walio wakuu na wenye nguvu kuliko wote ni Ibilisi. Alianguka kutoka katika nafasi yake ya juu kwa kumwasi Aliye Juu Sana. Akawa adui na muuaji wa wanadamu, lakini ameshindwa na Masihi na kwa kifo chake (2:14).

Sura mbili za kwanza zinaonyesha jinsi sisi, wanadamu wenye kufa na wenye dhambi, tunavyowekwa huru kwa kifo cha Masihi, na sasa tunakuwa washirika, yaani marafiki wa Masihi. Tumekuwa familia yake. Pamoja naye tutatawala katika wakati ujao. Kwa maneno mengine: Kristo si mkuu tu na mtukufu kuliko malaika. Tukiunganishwa na Masihi-Mfalme, sisi pia tunawekwa juu ya malaika, na tunachukua nafasi yao ya upendeleo au hata kuipita. Paulo anasema kwamba tutawabukumu malaika. Hilo lilipaswa kuipindua kabisa mtazamo wa ulimwengu wa Wayahudi bawa. Kwa hiyo ilifaa kuwa mtu anayemkiri Yesu. Wakristo kutoka mataifa nao wana upendeleo uleule.

Kuhani Mkuu

Kuhani mkuu ndiye mhusika mkuu wa mfumo wa dhabihu wa Walawi. Haruni, ndugu yake Musa, alikuwa kuhani mkuu wa kwanza, na wanawe na wana wa wanawe walimfuata. Katika Waraka kwa Waebrania Kristo anaelezwa kuwa Kuhani Mkuu wa kweli, mkuu zaidi na wa milele. Kuhani mkuu anawawakilisha watu mbele za Mungu na anaongoza ibada. Alivaa mavazi maalum na kifuko cha kifuani kinachovutia macho, ambacho ndani yake yalitiwa mawe ya thamani 12. Yaliwakilisha makabila 12 yaliyounda taifa la Israeli.

Mwanzoni kabisa mwa waraka kazi kuu ya Yesu inaonyeshwa, inayomfanya kwa haki kuwa Kuhani huyu wa pekee: *Alifanya utakaso wa dhambi* (1:3). Dhambi, makosa na unajisi wa kiibada vilikuwa tatizo katika taifa la Israeli, lililopaswa kupata ufumbuzi. Vivyo hivyo kwa wanadamu wote, kwa sababu dhambi inatutenga na Mungu na kufanya ushirika naye usiwezekane. Utakaso huu wa dhambi unaelezwa kwa kina zaidi na kuthibitishwa katika waraka wote, kama sehemu ya ujumbe mtukufu wa Injili.

Inasemwa kwamba kazi hii ya Bwana Yesu Kristo ni ukombozi na wokovu kwetu (2:3, 10; 5:9; 7:25; 9:28). Na kuwekwa huru kutoka katika utumwa (2:15) kuelekea utukufu ujao (2:10). *Wokovu haukupatikana katika ibada na sherehe ya huduma ya dhabihu bekaluni, bali kwa kifo cha msalabani cha ukatili wa kutisha na cha damu, alicbokipata kwa ajili yetu.* Nje ya malango ya Yerusalemu (2:9; 13:12). Matokeo ya kazi hii ya wokovu ya Yesu Kristo yanaelezwa kwa maneno mbalimbali:

Ukombozi wa milele (kuwekwa huru, katika 9:12, 15), *msamaha* (9:22; 10:18), *kukomesha* / *kuondolewa* kwa dhambi (kubatilishwa 9:26), *upatanisho kwa ajili ya dhambi* (kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi, 2:17), *utakaso* (kufanya kuwa takatifu, kutakasa, 2:11; 10:10, 14, 29; 13:12), *kusafisha* (1:3; 9:14, 22; 10:2, linganisheni 10:22).

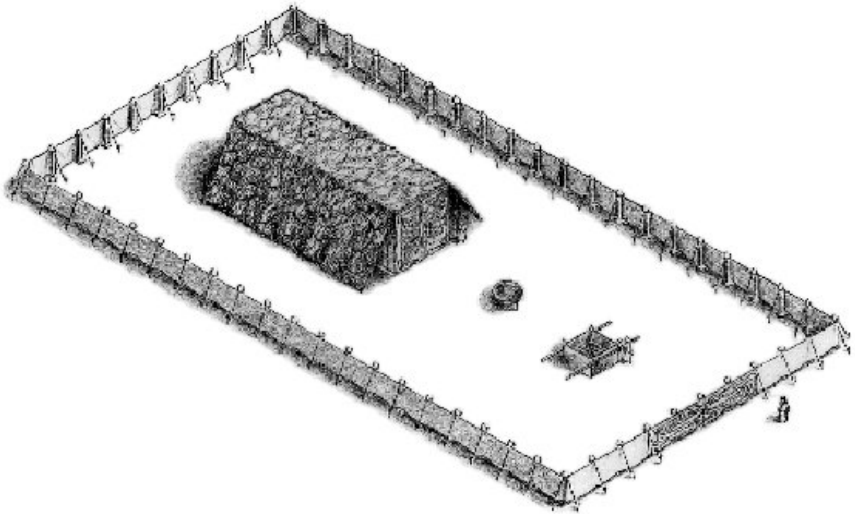
Kristo si Kuhani Mkuu tu, bali yeye mwenyewe pia ndiye dhabihu. Katika yote mawili anaukomesha mfumo wa kwanza, yaani wa zamani, wa dhabihu na wa agano. Yeye ndiye Kuhani Mkuu wa mwisho, kwa maana anaishi milele, na dhabihu yake ni ya mara moja tu, na kamili kiasi kwamba inaikomesha dhambi na kuiondoa.

Kama Kuhani Mkuu, hakulitatuwa tu tatizo la dhambi; sasa pia anatutetea katika shida za maisha yetu ya kila siku. Naye anatuongoza katika ibada ambayo sasa ni ya mbinguni, ambapo sisi, kama watu wapya wa Mungu, tunakuja kwa Mungu kwa imani pamoja na dhabihu za kiroho za shukrani na sifa za kuabudu.

Sinai, Hekalu Linalohamishika, Safari ya Jangwani

Kwenye Sinai taifa lilipiga kambi mwaka mzima, taifa lililowekwa huru kutoka nchi ya Misri na kutoka nje kwa kile kinachoitwa Kutoka. Hapa Mungu aliwapa watu wake utambulisho wa pekee kama taifa lake la kifalme la makuhani. Hapa aliwapa sheria yake, na hapa aliwapa agano lake (kwa mfano Kutoka 19 na 20).

Hekalu linalohamishika, linaloitwa pia hema la kukutania, lilikuwa patakatifu pa hema. Lilikuwa limezungushiwa uzio, yaani limefunikwa na ua. Hema lililokuwa katikati lilikuwa na Patakatifu na Patakatifu pa Patakatifu, ambamo sanduku la agano lilikuwa. Palikuwa mahali patakatifu, ambapo Mungu alikaa katika wingu la uwepo wake. Aliketi kama Mfalme wa ulimwengu wote na Mfalme wa watu wake juu ya sanduku la agano, linaloitwa kiti chake cha enzi.

Mbele ya hema palikuwa na madhabahu kubwa na birika kubwa la kunawia. Hapa ndipo huduma ya dhabihu ya Israeli ilipofanyika. Baadaye, Sulemani alipojenga hekalu huko Yerusalemu, mpangilio ulikuwa uleule, ila mkubwa zaidi.

Waraka kwa Waebrania unalihusu patakatifu hapa pa hema. Palijengwa kwa maagizo ya Mungu yaliyo sahihi kabisa na wazi. Vifaa vyote vilitolewa na watu kama sadaka, na vikatengenezwa na mafundi wengi wenye vipawa.

Melkizedeki

Kana kwamba kutoka mahali pasipojulikana, katika historia ya baba wa kwanza wa Israeli, mzee wa ukoo Ibrahimu, anatokea mtu anayeitwa Melkizedeki (Mwanzo 14). Alikuwa kuhani wa Mungu Aliye Juu Sana, muda mrefu kabla ya kuwepo kwa ukuhani wa Musa au wa Walawi wa Israeli. Wakati huohuo alikuwa pia mfalme wa Salemu, yaani wa Yerusalemu, kabla haujawa mji wa Daudi. Hatujui zaidi ya hayo kuhusu mtu huyu. Hali hii hasa ndiyo mwandishi wa

waraka anayoitumia, kwa kuifuata Zaburi 110, inayosema: *Wewe ni kuhani milele kwa mfano wa Melkizedeki*. Mfalme-kuhani huyu wa kale sana anakuwa kielelezo kikuu kinachomwelekea Yesu. Yesu asingeweza kuwa kuhani, kwa kuwa alikuwa wa kabila la kifalme la Yuda na si wa kabila la Lawi, yaani wa jamaa ya Haruni. Kwa hiyo Mungu anaweka utaratibu huu mpya wa ukuhani, unaodumu milele na kuchukua mahali pa utaratibu uliotangulia. Hivyo Yesu, Mwana wa Mungu, Masihi, atakuwa milele Mfalme-Kuhani wa kweli. Si kwa ajili ya Israeli peke yake, bali kwa ajili ya ulimwengu wote. Huduma yake ya kikuhani imeleta ukamilifu.

Agano Jipya

Mungu alifanya agano na watu wake, aliowaweka huru kutoka Misri, kwenye mlima Sinai. Kwa agano hili Mungu alijifunga na watu wake, kwa namna ya kusema, alifunga nao ndoa. Agano hili lilikuwa na wajibu, ulioonyeshwa katika Amri 10 na katika amri nyingine. Kushika amri hizi kulikuwa sharti la agano. Lakini muda mfupi baada ya kuingia katika agano walivunja amri ya kwanza na kujitengenezea sanamu, Ndama wa Dhahabu. Tukio hili ni ishara ya ukweli kwamba Israeli wala mwanadamu kwa jumla hawawezi kushika amri hizi zote, na siku zote. *Kwa hiyo, kwa sababu Mungu yuko jinsi alivyo, ameabidi Agano Jipya, lisilotegemea tena kile tulicho, tunachofanya au tunachoweza.*

Agano Jipya, ambalo mjumbe wake ni Yesu, Mwana wa Mungu, lina mambo kadhaa yanayofanana na lile la zamani. Lakini tofauti kuu ni hii: si kutimizwa kwa sheria na Israeli kunakokuwa sharti la kutimizwa kwake, bali Mungu anafanya kutimizwa kwake kutegemea yeye mwenyewe tu na ahadi zake. Agano Jipya halina masharti, kwa sababu limetia nanga katika uhakikisho na ahadi ya Mungu peke yake, kupitia kazi ya Yesu Kristo. Sheria haiwekwi tena mbele ya mwanadamu ili aitimize kwa nguvu zake mwenyewe, bali sasa sheria inaandikwa moyoni na kutimizwa katika watu wake kwa nguvu ya Roho wa Mungu. Katika Agano Jipya tatizo la dhambi linatatuliwa mara moja kwa daima kwa msamaha (sura 8-10).

Sisi pia, mataifa, pamoja na Waisraeli ambao waraka huu umeandikiwa, tumewekwa katika agano hili na kubarikiwa. Tunalifikiria na kulikumbuka hili mara kwa mara katika Chakula cha Bwana, kinachoitwa pia Meza ya Bwana. Kwa Wayabudi hawa, kurudi katika Agano la Kale, kwa kuliacha au kulikataa Agano Jipya, kungekuwa hasara kubwa mno na kurudi nyuma.

Dhabihu Katika Ibada ya Zamani ya Hekalu la Israeli

Je, wapokeaji wa waraka walikuwa na shida na jinsi kifo cha Yesu msalabani kilivyokuwa kikwazo? Je, hawakuiona maana ya msalaba, na pengine waliikosa mantiki ya kusafisha na kukomboa waliyoiuia kutoka katika mfumo wao wa dhabihu?

Ujumbe wa Injili ulikuwa huu: *Maisha ya Yesu duniani, kifo chake cha damu msalabani, kufufuliwa kwake kutoka kwa wafu na kuinuliwa kwake kulikofuata badi mkono wa kuume wa Mungu, vina matokeo na maana pana ya kuokoa.* Kielelezo chake, kinachofanana nacho na kinachotofautiana nacho, ni mfumo wa dhabihu wa Israeli ya zamani. Kifo cha Kristo kinafafanuliwa kwa kulinganisha mambo yanayopingana.

Kwa hiyo ulimwengu mpya na bora wa Waraka kwa Waebrania ni muunganiko wa ubunifu, na pia upinzani, kwa historia na mapokeo ya ibada ya Israeli. Kwetu katika karne ya 21 hayo yote yako mbali na ni mageni kwa utamaduni wetu. Lakini kwa Wakristo Wayahudi wa karne ya 1 ilikuwa mada inayojulikana na kubwa, ambayo mengi yalitegemea juu yake. Dhambi ilipaswa kuondolewa daima, sawasawa na unajisi wa kiibada wa zamani, ili kurejesha uhusiano na kuufanya uonjwe kwa njia nzuri.

Kwa ajili hiyo kulikuwa na dhabihu za wanyama, zilizopaswa kutolewa mtu alipokosa au kuvunja amri. Ama kwa ajili ya mtu mmoja, ama kwa ajili ya taifa zima. Hata hivyo, na hili ni muhimu sana kulitambua: Aliyetenda dhambi kwa kujua au kwa makusudi, kwa mfano ibada ya sanamu, uzinzi, uuaji, kutoa watoto dhabihu, hangeweza kusafishwa kwa dhabihu. Kulikuwa na makosa ambayo hapakuwa na dhabihu za kuondoa dhambi kwa ajili yake. Kwa dhambi kama hizo za makusudi matokeo yalikuwa adhabu ya kifo. Kizuizi hiki muhimu hakipo tena katika Agano Jipya.

Damu ya mnyama wa dhabihu ilikuwa na nafasi muhimu kuliko yote. Nafsi, yaani uhai, iko katika damu, nayo inafanya upatanisho kwa ajili ya dhambi. *Kwa Waisraeli damu ilikuwa ishara ya uhai. Ilikuwa nguvu hii ya kutoa uhai ya damu iliyomwagwa – si kifo cha mnyama – iliyoleta mabadiliko (linganisheni Mambo ya Walawi 17:11). Uhai wa mnyama asiye na kasoro ulikuwa ndio nguvu ya kurejesha uhai wenye kasoro wa mwenye dhambi.* Bila kifo cha mnyama, damu ya kufanya upatanisho ilikosekana.

Neno la Kiebrania linalotafsiriwa “upatanisho” kwa maana yake ya asili linamaanisha “kufunika”. Kwa kweli dhambi inafunikwa kwa uhai (kamili/safi) wa dhabihu. Baada ya kosa lililotenganisha kufunikwa, kizuizi kimeondolewa, na njia iko wazi ya kufanya upya uhusiano kati ya pande hizo mbili.

Baadhi ya dhabihu zilichomwa madhabahuni zote au sehemu yake. *Kwa kuchomwa, dhabihu za wanyama zilipita kuingia katika ulimwengu usioonekana, wa kiroho, wa Mungu, ambaye dhabihu zilitolewa kwake. Moto wakati mwingine unamaanisha ghadhabu ya Mungu juu ya dhambi. Lakini katika mfumo wa dhabihu hakuna mahali panaposemwa kubusu ghadhabu, bali kubusu upatanisho kwa ajili ya dhambi, yaani kufunikwa na kusafishwa kwa dhambi.* Damu ya dhabihu ilimwondolea dhambi yule au wale waliotoa dhabihu. Hilo linalingana na upatanisho kwa ajili ya dhambi, yaani kuondolewa kwa dhambi na makosa. Hizi si dhabihu za adhabu mahali pa mtu mwingine, wala dhabihu za kulipa madai ya Mungu (satisfactio). Dhabihu hazikutolewa kwa sababu Mungu anazihitaji. Wanadamu ndio waliozihitaji dhabihu hizi, ili wawekwe huru, yaani wasafishwe, kutoka katika makosa yao na unajisi wao wa kiibada.

Waraka kwa Waebrania unaonyesha kwamba, kwa bahati mbaya, dhabihu za wanyama zilikumbusha tu dhambi. Utakaso kamili, wenye matokeo ya kudumu kabisa, haungeweza kupatikana. Dhabihu hizi nyingi zilielekeza, bila kusema waziwazi, kwenye dhabihu ya mwisho, ambayo hata hivyo ilitokea na kutimizwa kwa namna tofauti kabisa na ilivyotarajiwa.

Hasa Waraka kwa Waebrania unaonyesha jinsi Mungu anavyokipokea kifo cha vurugu cha Yesu (kwa Kiingereza victim, yaani mwathiriwa) na kukitakasa kuwa kujitoa kwake kamili na kwa hiari (kwa Kiingereza sacrifice, yaani dhabihu). Damu ya Masihi aliyekuwa akifa na aliyekufa, kutoa kwake uhai wake na mwili wake, ndicho kilele cha nia ya Mungu ya kuokoa na cha kazi yake ya kuokoa. Ni Mungu mwenyewe anayetupa Mwanawe. Kwa Mungu huo ndio ufumbuzi wa mwisho na kamili wa tatizo letu la dhambi.

Lolote tunaloweza kufikiri, kama watu wa karne ya 21, kubusu mantiki hii ya wokovu – huu ndio ufumbuzi pekee wa tatizo la dhambi kwa wanadamu na kwa ulimwengu wote. Hata dhambi zetu zinamebwa, zinafunikwa na kuondolewa kwa damu ya Yesu iliyomwagwa miaka 2,000 iliyopita.

Ni uhai wake usio na dhambi na mtakatifu, uhai wake uliotolewa, ulio na thamani kiasi kwamba Petro anazungumza juu ya damu ya thamani ya Yesu, na

anamaanisha hasa hili: Damu hii inaweza kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi zote na kuziondoa milele.

Sadaka ya dhambi na sadaka ya hatia (ya hua, kondoo, mbuzi, kondoo dume wa wanyama wadogo, au ng'ombe/fahali) ililetwa na mtu kutoka katika mali yake na kutolewa dhabihu. Iltolewa kwa Mungu ili kumwondolea mtu dhambi. Lakini mwishowe mnyama aliyetolewa dhabihu alikuwa zawadi ya Mungu. Mungu ndiye mtoaji wa vipawa vyote, na vivyo hivyo wa dhabihu kwa ajili ya mkosaji, na hivyo wa wokovu.

Sura ya 9 na 10 zina dhabihu ya Yesu kama mada yake kuu. Inakuwa wazi kwamba, tukitazama nyuma baada ya kifo cha Yesu, mfumo wa zamani wa dhabihu usingeweza kuleta ukamilifu. Ulikumbusha daima dhambi na unajisi wa kiibada kuhusiana na mahali patakatifu, ambapo Mungu alikaa. Lakini damu ya Yesu – inawakilisha uhai wake usio na dhambi, mtakatifu na kamili – inatusafisha na kututakasa kabisa na milele. Hata kama kifo chake hakikulingana hata kidogo na sherehe takatifu ya kutoa dhabihu hekaluni. ***Kwa Mungu kujitoa kwa hiari kwa Mwanawe hadi kufa ndiyo dhabihu kamili.***

Dhabihu za wanyama, ndiyo mtunga zaaburi na nabii wanavyosema, Mungu kwa kweli bakuzitaka. Dhabihu za wanadamu bakuzitaka kamwe hata kidogo. Kufanyika mwanadamu kwa Mvana wa Mungu, maisha yake matakatifu yaliyowekwa wakfu kwa Mungu, kifo chake cha hiari cha kifidini, vikichukulwa pamoja kama kitu kimoja, ndiyo dhabihu kamili inayoikomesha dhambi kwa maana halisi kabisa ya neno hilo.

Na tena: Damu hii inasafisha hata dhambi zile zilizotendwa kwa kujua, kwa makusudi na kwa mkono ulioinuliwa. Hiyo ndiyo tofauti kubwa kuliko zote na Agano la Kale. Tofauti hii ni ya msingi na inaweka huru, kwa sababu haibaki dhambi yoyote isiyoweza kusamehewa.

Ikiwa hayo yote yanaihusu Israeli, basi yana uhusiano gani nasi, mataifa? Mengi sana, kwa maana kila kitu ambacho Masihi alitimiza, kilichomwelekea katika mfumo wa zamani wa dhabihu, kinatuhusu pia sisi tusio Wayahudi. Kila kitu wanachohidiwa Wakristo hawa Wayahudi wa karne ya 1 kinatuhusu sisi pia bila kizuizi. Kama wao, tunamwamini Masihi wa Kiyahudi. Hasa kwa sababu hiyo inatuhusu pia sisi kuukaribia waraka huu wa pekee kwa hamu na kuuchukua kwa uzito. Hata kama mahali pengine ni mgumu kuelewa.

Siku Kuu ya Upatanisho (Siku ya Kufunika Dhambi)

Kati ya sikukuu zote na nyakati zote za sikukuu za Israeli kuna moja iliyo tofauti na nyingine. Waraka kwa Waebrania unaigusia hasa katika sura ya 9 na 10. Ni YOM KIPPUR, sikukuu kuu kuliko zote, ambayo hata leo inaadhimishwa katika dola isiyo ya kidini ya Israeli. Hata hivyo bila hekalu na bila dhabihu.

YOM HAKIPPURIM, kama inavyoitwa hasa, ni sikukuu kuu kuliko zote ya Kiyahudi, siku takatifu kuliko zote katika mwaka mzima; kwa Kiswahili inaitwa “Siku ya Upatanisho”. Neno KIPPUR linatoka katika mzizi wa Kiebrania “K-P-R”, na maana yake ni pana. Linaweza kutafsiriwa: *kupaka, kufunika, kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi, kutakasa, kuondoa dhambi na kuzuia (kugeuzia mbali)*. Zaidi ya hayo mzizi huu unapatikana pia katika neno KAPPORETH, ambalo ndilo jina la kifuniko cha sanduku la agano (kiti cha rehema). Hapo ndipo mahali pa upatanisho kwa ajili ya dhambi. Juu ya bamba hili la dhahabu la kifuniko, na mbele yake, damu ilinyunyizwa. Mungu aliketi katika wingu juu ya sanduku hili la agano na kuipokea dhabihu hii.

Nini kilitokea siku hii? Ilikuwa “mwanzo mpya” wa kila mwaka, “reset”, kwa ajili ya maisha ndani ya patakatifu na kuzunguka patakatifu, kwa ajili ya jamaa ya makuhani na taifa zima. Ilihusu kusafisha kutoka katika unajisi wa kiibada uliochafua mahali patakatifu pa makao ya Mungu. Mungu na Mfalme wa Israeli ndiye Mtakatifu, ambaye kiti chake cha enzi na makao yake katika patakatifu pa hema (au baadaye hekaluni) palipaswa kulindwa dhidi ya kila unajisi, au kusafishwa. Unajisi huu haukuwa dhambi za makusudi, bali mguso wa kiibada, mara nyingi usiojulikana.

Kama neno lenyewe linavyosema, siku hii, kwa damu ya dhabihu, dhambi inafunikwa, upatanisho kwa ajili ya dhambi unafanyika kwa ajili ya makubani na taifa zima, na mwanzo mpya unawezekana.

“Kuondolewa dhambi” huku kulienda pamoja na toba, na kumrudia Mungu na kuziungama dhambi. Mfumo wa dhabihu peke yake, bila kushiriki kwa moyo na kujali kwa ndani, haukuwa ufumbuzi wa Mungu wa tatizo la dhambi.

Tukilinganisha na huduma nyingine ya dhabihu, kuna mambo mawili ya pekee.

La kwanza ni kwamba kuhani mkuu aliingia katika patakatifu pa ndani kabisa mara hii moja tu kwa mwaka (mara mbili katika sherehe hii), mahali sanduku la

agano lilipokuwa. Huko alinyunyiza damu ya dhabihu mbele ya sanduku la agano na juu yake, yaani juu ya kiti cha rehema (Warumi 3:25).

Kwa ajili ya taifa dhabihu ilikuwa na mabeberu *wamili* wa mbuzi. Mmoja alikuwa kwa ajili ya Mungu. Damu yake ililetwa katika patakatifu pa ndani kabisa. Beberu mwingine alipelekwa jangwani akiwa hai. Lakini ni baada tu ya dhambi za taifa kuungamwa na kutamkwa juu yake, kwa kumwekea mikono, na hivyo kwa ishara kumhamia mnyama huyo. Mnyama alipelekwa jangwani, mahali pa mauti, mahali dhambi inapostahili kuwa. Hivyo dhambi za taifa ziliondolewa na kupelekwa mbali. Hivyo taifa, lililokuwa limefunga kabla ya sherehe hii, lilipewa aina ya msamaha rasmi, baada ya kuziungama dhambi zao na dhabihu kutolewa. Lakini hilo lilidumu kwa mwaka mmoja tu. Sherehe ilirudiwa kila mwaka. Hapo ndipo mwandishi wa Waraka kwa Waebrania anapoanzia, na anaweza kutangaza kwamba kupitia Kristo upatanisho kwa ajili ya dhambi umefanyika mara moja kwa daima, ambao hauhitaji kurudiwa kamwe.

Hakuna chochote katika yale Kristo aliyoyatenda kilicho ishara tu, au picha tu, au kivuli cha hali halisi. Yote ni bali halisi, ni balali na yanadumu milele. Pamoja na Masihi Yesu, bali halisi kamili ya kimungu imefunuliwa katika maisha na kifo cha mwanadamu buyu wa kweli. Kwa hiyo mtu angeweza kuupa waraka wote kichwa cha maneno ya Yesu aliyoyatamka msalabani: Imekwisha!

Imani

Sura nzima inahusu imani na kumtegemea Mungu. Si kwa mafundisho tu, bali katika maisha ya mababu wa zamani wa Wakristo hawa Wayahudi. Viongozi wa Israeli ndio mashujaa wa imani, wanaopaswa kuwa vielelezo vyao. Mwishowe Masihi mwenyewe ndiye kielelezo kikuu kuliko wote, na wakati huohuo aliye karibu kabisa na maisha. Hata Masihi hakuweza kuishi bila mapambano ya ndani, majaribu na imani.

Kuishi bila patakatifu panapoonekana, bila mji unaoonekana, na bila Myahudi kujitambulisha na taifa lake, ni changamoto kubwa. Kwa maana sasa kile kinachoonekana kwa mfuasi wa Yesu kiko katika wakati ujao. Hakuna tena kinachoonekana wala kinachoshikika. Kinachoonekana ni ndugu wa imani tu, ushirika wa waaminio.

Kudumu katika imani, kutokata tamaa kamwe, kulishika tumaini, kuutambua utajiri ulio ndani ya Kristo tena na tena mioyoni na pamoja na ndugu wa imani, na kuweka mbele

ya macho, ili hivyo kukua katika ukomavu wa kiroho – huo ndio ujumbe wa Waraka kwa Waebrania.

Sura ya 1

Mungu Amesema Ndani ya Mwana – Hanyamazi

Tazameni nyuma, ninyi Waebrania, kumbukeni! Historia yenu iko hai. Tangu mwanzo Mungu Yahwe amesema. Si mara moja tu. Kwa njia nyingi na zenye nguvu. Hakunyamaza, bali alijijulisha kwa sauti isiyoweza kupuuzwa kupitia manabii. Mara nyingi aliwatuma. Walileta maneno yake. Lakini wakati huo sasa umekwisha. Kwa maana Mungu Mwana alikuja na kusema na ulimwengu. Naam, Mungu alisema kupitia nabii aliye Mwana. Kwa namna ambayo haijawahi kutokea kabla. Lilikuwa neno la mwisho la kinabii, lakini lile kamili la kimungu – na hivyo neno lenye mamlaka. *Yeye tu, Mwana wa milele aliyefanyika mwanadamu, aliweza kuwa neno hili. Lilikuwa ujumbe mkuu kuliko yote, unaopita yote. Naam, Mwana mwenyewe alikuwa ujumbe. Kwa ajili ya Israeli na ulimwengu wote.*

Kweli yeye ni Mwana, kwa maana amewekwa kuwa mrithi wa vitu vyote. Tangu zamani kila kitu kilikuwa chake, lakini pia kama Mwana wa Adamu, hivi karibuni katika wakati ujao, kila kitu kitakuwa chake. Kila kitu kiliumbwa kupitia Mwana. Kwa ajili hiyo alipewa kazi na Mungu Baba. Katika kile Mwana alicho na anachokitenda, yeye ni mng'ao kamili na mwangaza wa utukufu wa Mungu. Utukufu huu wa Mungu usioeleweka ulikuja katika hali halisi ya duniani na ya kimwili na katika uwepo wa mwanadamu Yesu. Ndani ya Mwana, ndani ya Yesu, utukufu wa Mungu unafunuliwa na kuonekana. Unaonekana, unaonjwa, unashikika. Kile ambacho hadi sasa kilijulikana kuhusu Mungu kwa vipande tu, kidogo kidogo kupitia manabii, sasa kinakuwa wazi kabisa ndani ya Yesu. Yeye ni kama alama ya muhuri inayothibitisha ujumbe wa Mungu. *Mungu wa milele ndiye hasa yule aliyekuja ndani ya Yesu. Kama tulivyomjua Yesu, ndiyo Mungu alivyokuwa siku zote. Na ndiyo atakavyokuwa siku zote.*

Kila kitu ambacho Mwana ameumba kinaishi pia kutoka kwake. Kama kwa kitovu. Kila kitu kipo kupitia yeye tu – kwa neno lake lenye nguvu la uzima na la uweza wote. Kila kitu kiko mkononi mwake. Yeye anaushikilia ulimwengu wote, nafasi na wakati, katika usawa. Atakifikisha kila kitu kwenye lengo tukufu. Kwa ajili hiyo alikuja.

Mwana, Yesu Kristo, yeye mwenyewe alitoa damu yake kwa ajili ya utakaso wa dhambi zetu uliohitajika sana. *Alilipa kwa maisha yake matakatifu, yaliyo kamili*

kwa namna ya pekee. Yeye *aliwezeshayasiyoweze kana.* Nitalizungumzia hilo mara nyingi zaidi. Kwa sababu ni muhimu sana. Kwa hiyo, kama Mwana wa Adamu, amechukua nafasi ya heshima iliyo juu kuliko zote. Nayo iko mkono wa kuume wa Ukuu wa Mungu. Juu ya kiti chake cha enzi cha milele katika ulimwengu wa mbinguni.

Yesu na Malaika

Malaika wanawazidi wanadamu kwa nguvu na mamlaka. Lakini sasa *mwanadamu* Yesu amekuwa mkuu na mwenye nguvu kuliko wao. Amepewa jina bora zaidi. Jina hili linamwakilisha yeye mwenyewe. Linamwakilisha Mwana. Kwa jina hili, linaloeleza alivyo, anawapita malaika wote. Kamwe msimhesabu Yesu kuwa sawa na malaika mwenye nguvu.

Ushuhuda wa Manabii na wa Zaburi Kuhusu Mwana

Ninaonyesha hilo kwa nukuu saba kutoka katika maneno ya Zaburi na ya manabii.

Amepewa na Mungu cheo na jina bora zaidi. Kwa maana je, Mungu aliwahi kumwambia malaika yeyote, kama inavyosemwa kuhusu Masihi-Mfalme katika Zaburi 2: “*Wewe ni Mwanangu, mimi leo nimekuzaa*”? Hapana! *Yeye, Mwana, bakuwa na mwanzo wala bakuumbwa, bali aliletwa ulimwenguni kwa namna ya pekee.* Kama Yahwe aliyefanyika mwili na kuwa mwanadamu kwa namna isiyoeleweka, aliyezaliwa na bikira Mariamu.

Au je, katika 2 Samweli 7, ambapo inasemwa kuhusu mzao wa Daudi: “*Mimi nitakuwa baba kwake, naye atakuwa mwana kwangu*”? Maneno yote mawili, katika upana na kina chake cha kinabii, hayatimizwi katika Sulemani mwana wa Daudi, bali ndani ya Yesu tu. Maneno haya yanaelekeza kwenye kufanyika kwake mwanadamu. Pia kwenye ufufuo wake na kuinuliwa kwake kuwa Mfalme wa ulimwengu wote! *Mungu atamleta tena Mwanawe wa pekee Yesu kutoka kiti cha enzi cha mbinguni hadi katika ulimwengu unaonekana, hadi duniani inayokaliwa na watu.* Si wanadamu wote tu watakaoshuhudia hilo. Malaika wote, katika tukio hilo, wataonyesha waziwazi kicho chao na kustaajabu kwao, watamsujudia na kumpa heshima na kuabudu. Ndivyo ilivyokuwa tayari katika kuja kwake mara ya kwanza – Mungu Mwana alipofanyika mwanadamu.

Kuhusu malaika Mungu anasema katika Zaburi 104: “*Ninawafanya malaika kuwa pepo na kumatuma. Ni watumishi wangu, ninaowafanya kuwa miali ya moto.*”

Lakini kuhusu Mwanawe anasema jambo tofauti kabisa. Yeye hakuumbwa kama malaika, wala haumbiki wala habadiliki. Kwa maana yeye, Mzaliwa wa kwanza, hakuwa na mwanzo kamwe. Kwa maneno ya Zaburi 45 inasemwa kuhusu Mwana: *“Kiti chako cha enzi, Ee Mungu, kimesimama imara, na juu ya vyote, bila mwanzo na bila mwisho, milele na milele. Fimbo ya enzi, fimbo yako ya kutawala, ni baki. Utawala wako wa kifalme ni wa baki. Kwa maana Yesu aliipenda baki ya Mungu kuliko vyote, na aliuchukia uasi wa sheria kama hakuna mwingine. Kwa hiyo Mungu amempaka mafuta ya furaha na ya shangwe. Amemwita kuwa Mfalme, si mwingine yeyote. Wala si malaika. Yeye ndiye Aliyetiwa mafuta, Masihi, Kristo.” Na sisi ni washirika wake, si malaika!*

Kuhusu Mwana Mungu anasema kwa maneno ya Zaburi 102: *“Mwanzoni wewe uliumba ulimwengu wote, ni kazi ya mikono yako yenye nguvu. Lakini huo utapotea, bali wewe utadumu. Kila kitu kinachakaa na kuoza, kama koti lililochakaa, linalokunjwa na kubadilishwa. Ulimwengu wote utageuzwa na kubadilishwa, ili usiharibike kabisa. Utakuwa mpya kupitia Mwana. Lakini wewe, Mwana, wewe ni yeye yule, Usiyebadilika, ambaye miaka yako haiishi kamwe, na usiyehitaji kufanywa upya kamwe.”*

Je, Mungu aliwahi kumwambia malaika yeyote maneno ya Zaburi 110: *“Keti pamoja nami juu ya kiti cha enzi, na uwe na uhakika, siku inakuja ambapo utaweka miguu yako juu ya adui zako wote, kama juu ya kiti cha kuweka miguu?” Yeye ndiye anayepewa nafasi ya hesima. Yeye ndiye atakayetawala. Si malaika.*

Malaika ni, na watabaki kuwa, viumbe vya roho vilivyoyumbwa. Waliumbwa ili watumike. Naam, wapo ili kuwasaidia na kusimama pamoja na wale wanaongoja wokovu kamili na wa mwisho. Wanawasaidia wale walio safarini katika njia ngumu kuelekea utawala wa kifalme wa milele wa Mwana, atakapoletwa duniani. Kuelekea pumziko la milele la Mungu. Huko wataurithi na kuupokea wokovu wao kamili.

Malaika wamewatumikia waaminio mara nyingi tayari, na wanafanya hivyo kila siku. Kama walivyomtendea Yesu pia.

Sura ya 2

Usikivu Kamili kwa Maneno ya Mwana

Kwa kuwa tuko njiani kuelekea lengo hili kuu la wokovu, tunapaswa kuyazingatia zaidi na kwa makini zaidi yale tuliyosikia katika Injili. La sivyo, kama meli, hatutaifikia bandari salama. Tutaipita bandari. Tutavunjikiwa na meli katika imani. Tutapotea kutoka katika njia ya imani.

Kupitia malaika sisi, Waebrania, tulipewa sheria ya Musa juu ya mlima Sinai. Baraza la mbinguni la malaika lilikuwepo. Na maneno ya sheria yalikuwa wazi: Anayeyatenda ataishi. Asiyeyatenda atakufa. Kuna malipo ya haki kwa kila tunalotenda – kwa msingi wa sheria tuliyokabidhiwa kupitia malaika. ***Lakini tukinpuunza kwa wepesi, au kuuhatarisha, naam, kuudharau wokovu mkuu, uokoaji tulipewa kupitia Mwana, nini basi?*** Tutawezaje basi kuepuka hukumu ya haki ya Mungu? Tutakimbilia wapi basi?

Wokovu huu ulikuja na kuanza kupitia Bwana wetu Yesu. Yeye alihibiri Injili ya Ufalme. Baada ya kifo chake na ufufuo wake aliwapa wanafunzi wake, waliojionea kwa macho na kusikia kwa masikio, kazi ya kuuhubiri kila mahali wokovu huu mkuu uliotimizwa. Wao wametuthibitishia sisi pia habari njema ya Ufalme na ya wokovu, ambayo Yesu alianza. Hadi leo Mungu mwenyewe anathibitisha ujumbe huu kwa ishara na miujiza isiyo ya kawaida. Anafanya hivyo kwa kumimina Roho Mtakatifu, lakini pia kwa matendo ya nguvu yasiyo ya kawaida. Popote neno hili lilipohubiriwa na kuaminiwa, na linapohubiriwa na kuaminiwa, nguvu ya Mungu na ya Ufalme wake inafanya kazi. ***Matukio haya hayarubusu bitimisho lingine ila kwamba ujumbe huu unatoka kwa Mungu mwenyewe. Neno bili la Mwana mnapaswa kulizingatia! Yeye alikuwa nabii wa mwisho, lakini wakati huohuo aliye mkuu kuliko wote, kwa maana yeye ni Mwana.***

Mwana na Malaika

Tena kuhusu malaika. Zamani Mungu aliweka dunia chini ya utawala wa mwanadamu – wala si chini ya utawala wa malaika. Wala ulimwengu ujao hakuwakabidhi malaika au kuwapa kama urithi. Katika Zaburi 8 inasemwa: *“Mwanadamu ni nini bata umkumbuke, au mvana wa binadamu bata umwangelie? Umefanya mdogo kidogo kuliko malaika – Elohim, wana wa Mungu walioumbwa –,*

lakini umemvika taji ya utukufu na heshima; umeweka vitu vyote chini ya miguu yake.” Hilo liliwahusu Adamu na wazao wake. **Lakini yeye na wao hawakuutimiza wito huu. Kinyume chake, hilo linambusu kikamilifu Mwana, aliyefanyika mwanadamu.** Ikiwa Mungu alimkabidhi Mwana, Masihi Yesu, *vitu vyote* na kuviweka chini yake, hakuna kinachobaki ambacho hakiko chini yake. Basi hata malaika. Vyote ni vyote. Mwanadamu Yesu, wa pekee, asiye na mfano na aliyetiwa mafuta, Mwana, atautawala ulimwengu ujao.

Hata hivyo *leo bado* hatuwezi kuuona na kuuonja utawala huu wa kifalme wa Yesu juu ya vyote katika ukubwa wake usiwazika. Lakini siku moja utafika. Wakati wake utakapowadia. Lakini kile ambacho *sasa* tayari tunakitambua kwa imani na kwa macho ya moyo ni hiki: Yesu, ambaye katika maisha yake ya duniani ya udhaifu na umaskini alikuwa chini kuliko malaika. Aliyepata kifo kwa ajili ya wote na kwa ajili ya vyote, na kuonja uchungu wote wa kifo cha vurugu msalabani. Kwa ajili yetu sote. Ili hivyo neema ya Mungu iufaidie uumbaji wote. Na kwa hiyo, kwa sababu alitenda yasiyowezekana, akajiacha asulubiwe kwa hiari na akafa, sasa amezungukwa na utukufu na heshima ya Mungu, naam, amevikwa taji ya ushindi ya utukufu.

Wokovu Mkuu Kupitia Mwana

Inapatana pia kabisa na mapenzi ya Mungu – ambaye kwa yeye na kwa ajili yake vitu vyote viliumbwa – kumfanya yeye, Masihi Yesu, kuwa mkamilifu kupitia mateso yake duniani. Kumfanya aweze kikamilifu kuwa Mwokozi wetu, na aweze kikamilifu kwa kazi yake ya mbinguni na huduma yake kama Kuhani Mkuu kwa ajili yetu, ambayo nitaizungumzia kwa urefu baadaye. Si malaika, bali Mwana ndiye aliyeuleta wokovu mkuu, uokoaji. Si kwa neno, bali kwa kuyatoa maisha yake. *Yeye, Yesu, ndiye mwanzilishi, kiongozi, naam, nabodha wa wokovu wetu. Kama Mwenye nguvu huyu, anathongoza sisi, wana na binti wengi, bila kuzuilika na kwa ushindi, hadi kwenye utukufu wa mbinguni uliokuwa umefungwa kwetu kabla.* Ni watu wengi anaowatoa katika utumwa na kuwaleta kwenye uhuru na pumziko la Mungu.

Mwana, Sisi na Malaika

Kristo ametutakasa na kututoa nje hadi kwa Mungu. Kila kitu kinatoka kwa Mungu, aliyemzaa Mwanawe kama mwanadamu duniani. Kama alivyotuzaa sisi pia, wana na binti zake. *Kwa hiyo Masibi, kama mwanadamu, haoni haya mbele ya*

malaika, walio na nguvu zaidi na wasiokufa, wanaowapita wanadamu, kutuita sisi *wanadamu* ndugu zake. Katika baraza la mbinguni la malaika, Elohim, anakiri waziwazi, kama Zaburi 22 inavyosema: “Nitalitangaza jina lako tukufu, Ee Mungu, *kwa ndugu zangu* kulihubiri; katikati ya baraza la mbinguni la malaika, na pia la waliokombolewa, nitakuambia sifa.” Mahali pengine inasemwa: “Nitaweka tumaini langu kwake, kwa Mungu aliyetaka kuwa na familia hii mpya.” Msalabani walimdhahiki kwamba amtumaini Mungu ili aokolewe: Alimtumaini Mungu wake kama hakuna mwingine, Mungu ambaye hakumwoko asiuawe. Alikufa. Kifo hiki cha kutisha kilileta matokeo haya ya ajabu, kama Isaya 8 inavyosema: “Tazama, mimi na watoto ambao Mungu amenipa kuwa ndugu zangu.” Masihi anatumbulisha sisi sote, familia yake kubwa, naam, isiyohesabika, ya kibinadamu, mbele ya baraza la mbinguni la ulimwengu wa malaika. *Badala ya kutuonea haya kwa sababu tunahitaji wokovu, kwa sababu ya udhaifu wetu na kwa sababu tunapita kama vitu vya dunia, anafanya kinyume chake: Anatangaza na kusherebekea kwamba ameunganishwa nasi milele.*

Uhusiano kama huu wa damu na muungano wa karibu hivi uliwezaje kutokea? Hilo liliwezekanaje? Yeye, Mwana wa tangu milele, alifanyika mwanadamu kabisa na kikamilifu. Aliikubali kabisa kuwa yake hali yetu ya kibinadamu yenye kufa, hata akawa vile tulivyo. Isipokuwa dhambi. Hakuwa na uhusiano wowote nayo, kama alivyothibitisha. Hata katika kufa alifanana nasi, lakini si kwa sababu ya dhambi. Utii wake na kujitoa kwake vilimaanisha kifo chake.

Mauti, Ibilisi na Hofu ya Mauti

Sisi wanadamu tuko chini ya mauti na hofu ya mauti siku kwa siku. Lakini yeye alikuja kumshinda Ibilisi, aliye na nguvu ya mauti. Mauti inamfaidia Ibilisi. Anaipenda mauti, kwa sababu inamtia mwanadamu, aliye mnyonge mikononi mwake, katika hofu na kitisho. Lakini Mwana alikuja kuivunja nguvu ya mauti yetu na ya hofu yetu. Yeye *alimshinda* Ibilisi kwa silaha yake mwenyewe, kwa kufa yeye mwenyewe. Hivyo aliweza kuwaweka huru wote waliokuwa maisha yao yote katika dhiki ya dhamiri na hofu ya mauti chini ya sheria, ambayo hawawezi kamwe kuitimiza. *Sasa nguvu ya giza ya mauti imevunjwa kwa wote wanaomfuata Kiongozi wa wokovu wetu, Yesu Kristo. Mwanadamu mtakatifu, asiye na dhambi, ilimbidi afe kwa hiari, na hivyo kuvunja na kuingia katika usiku wa mauti, kuuteka nyara ufalme wa mauti na kufanya kuwa ufalme wake mwenyewe.* Hata kama bado tunakufa, mauti

imepoteza kwetu sura yake ya giza isiyo na tumaini; kinyume chake, inapaswa kututumikia, kwa maana tutakapokufa itatupeleka kwa Kristo katika ulimwengu wa mbinguni. Nahodha wa wokovu wetu amemshinda Ibilisi na kumnyang'anya nguvu yake na silaha yake: Ndani yake kuna uhuru kutoka kwa dhambi na mauti!

Kuhani Mkuu Ambaye Hajawahi Kuwepo Mfano Wake

Hakuja kwa ajili ya wokovu wa malaika. Kwa maana Mwana wa Mungu si malaika, bali amefanyika mwanadamu. Yeye anawajali uzao, wazao wa Ibrahimu, ninyi Waebrania. Ni kuhusu ninyi, na pia wote wanaoamini kama Ibrahimu. Kwa maana ndani ya Ibrahimu baraka iliahidiwa pia kwa mataifa. Na wote wanaoamini ni watoto wa Ibrahimu.

Kwa hiyo nasema tena kwamba ilimpasa Yesu kufanana na ndugu zake katika yote – isipokuwa, bila shaka, dhambi. Ni kwa njia hii tu angeweza kuwa kwa ajili yetu Kuhani Mkuu mwenye rehema, mwenye huruma na mwaminifu mbele za Mungu. Ametufanyia nini? *Amefanya upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu na kuziondoa. Amefanya utakaso wa dhambi. Ndiyo iliyotendeka kila mwaka – kama kielelezo kinachomwelekea Yesu – katika hekalu la Yerusalemu, katika Siku Kuu ya Upatanisho, kwa ajili ya taifa la Israeli. Lakini yeye ndiye utimilizo. Ameleta msamaha wa neema wa dhambi zetu. Kikamilifu, mara moja kwa daima.*

Hakuwa tu **Kuhani Mkuu** kwa ajili ya tatizo letu la dhambi. Hapana, anabaki kuwa hivyo kwa ajili yetu mpaka tufike mwisho wa safari. Anatusaidia katika njia yetu ya imani. Anatusaidia mbele za Mungu. Anatuomba. Kwa maana sisi ni dhaifu, tumezungukwa na majaribu na mateso yanayotaka kututoa njiani na kutuzuia. Mateso haya, dhuluma na dhiki hizi yeye mwenyewe aliyapitia na kuyavumilia. Kwa ukali zaidi kuliko tutakavyoyapitia sisi wakati wowote. Hilo, kama nilivyokwisha kusema, ndilo lililomwezesha kwa huduma hii ya kikuhanu mkuu, ili aweze kuhurumia, kusaidia na kusimama kando yetu. Kama asingefanyika mwanadamu, kama asingeyapitia na kuyavumilia yale yaliyompata, asingeweza kamwe kuwa Kuhani Mkuu wa namna hii.

Sura ya 3

Kwa hiyo, ninyi nyote watakatifu, ndugu wa imani mliokombolewa, mtazameni Yesu. Mtazameni kwa kile alichona anachotenda. Kwa ajili yenu. Mwelekeeni yeye mawazo yenu yote. Yeye ndiye Kuhani Mkuu wetu kwa ajili yetu mbele za Mungu. Na Mtume wetu, anayetoka kwa Mungu na kusema nasi. Ukiri wetu, ushuhuda ambao wanadamu wenzetu wanauona kwetu, umejengwa na yeye – yeye ndiye maudhui na ujumbe. Nyote ni washirika na mnashiriki wito wa Mungu kupitia Injili. Wito wa Mungu uliwajia kutoka mbinguni. Na huko ndiko anakowaita – katika patakatifu pake pa mbinguni.

Yesu na Musa

Yesu alikuwa, na yuko, mwaminifu kwa yule aliyemweka katika huduma hii na kazi hii – kama Musa naye katika nyumba yake yote, Israeli, watu wa zamani wa Mungu. Lakini Yesu ana heshima kubwa kuliko Musa. Vivyo hivyo mjenzi wa nyumba ana heshima kubwa kuliko nyumba aliyoienga. Bila shaka kila nyumba inajengwa na mtu fulani; *lakini aliyejenga vitu vyote ni Mungu mwenyewe. Yesu ni Mungu, aliyumba vyote – bata Musa na nyumba yake.*

Musa alikuwa mwaminifu katika huduma yake katika nyumba hii. Hiyo ilikuwa kielelezo na ushuhuda wa yale mliyohubiriwa. Kwa maana huyo ni Kristo, Mwana. Yeye yuko *juu* ya nyumba hii. Si kama Musa. Musa alikuwa mtumishi *ndani* ya nyumba hii. *Nyumba ambayo Kristo ameijenga na iliyo mali yake ni sisi: Familia yake, binti na wana wa Mungu!*

Lakini jihadharini! Mtakuwa hivyo, na mtabaki hivyo, ikiwa tu *mtashika imara* ujasiri wa furaha na tumaini tunaloweza kujivunia sana – na wakati huohuo mkadumu imara hadi mwisho wa maisha yenu. Au hadi kuja kwa utukufu kwa Masihi.

Kunung'unika Jangwani

Roho Mtakatifu anasema katika Zaburi 95: “*Leo, sauti ya Mungu inapovuma, sikilizeni kwa makini na tendeni anayosema. Badala ya kuifanya mioyo yenu kuwa migumu. Kwa maana ndiyo ilivyokuwa katika kukasirisha, siku za kujaribwa, jangwani. Wakati ule baba zenu walinijaribu, kwa kunipa changamoto na kunipima kwa mashaka,*

ingawa walikuwa wameona uaminifu wangu na utunzaji wangu miaka 40. Kwa hiyo niliwakasirikia kizazi bicho. Nilisema: Siku zote wanapotea moyoni mvao. Hawakuzijua kamwe njia zangu njema, wala hawakutaka kuzijua. Ndipo nilipoapa katika ghadhabu yangu takatifu: Kizazi hiki kilichotoka Misri hakitaingia katika pumziko langu, katika nchi ya abadi ya Kanaani.”

Hasa kwa sababu hiyo jiangalieni wenyewe, mtu yeyote asiwe na moyo mbaya kama huo. Moyo uliojaa kutoamini, ulio tayari kumwacha Mungu aliye hai na Masihi. Mungu huyu na wema wake mmemjua na kuuonja kupitia Masihi Yesu. ***Kwa hiyo mtiane moyo kila siku katika wakati huu mgumu na wa majaribu.*** Fanyeni hivyo daima, ili mtu yeyote kati yenu asipofushwe na udanganyifu wa dhambi, na kudanganywa kuingia katika kutoamini na kufanywa mgumu. ***Ni udanganyifu kuamini kwamba mtu anapata pumziko akiacha imani. Kumbukeni: Sisi tumekuwa milele wenzake, kama ndugu halisi wa Masihi Yesu. Je, kunaweza kuwa na zaidi ya hilo? Je, haifai basi kuendelea mbele katika imani kwa uthabiti?*** Tunaonja kila kitu kuwa kweli na halisi ikiwa tu tunaushika upya ujasiri wa imani tuliokuwa nao mwanzoni. Na kuushikilia kwa uthabiti hadi mwisho. Na tusipoiacha imani. Hakuna njia ya mkato katika safari ya kuelekea pumziko la Mungu.

Onyo la Mungu ni hili: “Leo, naam, kila mnaposikia sauti yangu, msifanye mioyo yenu kuwa migumu, kama wakati ule wa kukasirisha.” Ni nani wakati ule aliyeufanya moyo wake mgumu na kumkasirisha Mungu? Je, si wote waliotoka Misri wakimfuata Musa? Mungu aliwakasirikia akina nani? Kwa miaka 40? Je, si wote waliotenda dhambi, ambao maiti zao zilibaki jangwani? Ni Waisraeli gani aliowaapia kwamba hawataingia katika pumziko lake? Ni wale hasa walioasi na kuifanya mioyo yao kuwa migumu dhidi yake. Tunaona waziwazi kwamba hawakuweza kuingia katika nchi ya ahadi kwa sababu ya kutoamini kwao.

Sura ya 4

Pumziko la Mungu, Zamani, Leo na Wakati Ujao

Ninyi Waebrania, na wasikilizaji na wasomaji wote wa waraka huu: Na tuwe na hangaiko la kweli kwamba tulifikie kweli pumziko la Mungu, alilotuahidi! Msirudi nyuma mkiwa njiani kuelekea huko. Na zaidi ya yote: msilikose lengo mwishoni. Sisi tumehubiriwa habari njema ya pumziko la Mungu lijalo. Kama wale wa zamani walivyoletewa na wapelelezi habari ya nchi tajiri ya Kanaani. Lakini habari ya rutuba ya Kanaani haikuwafaidia kitu. Kwa sababu hawakuiamini, na waliogopa kuingia. *Sisi sote tunaoamini habari ya Masibi tutaingia katika pumziko la mbinguni.* Lakini wakati ule ilikuwa tofauti kabisa. Hawakuingia katika pumziko ambalo Mungu aliwaahidi. Kwa maana tena na tena waliifanya mioyo yao kuwa migumu, wala hawakumtumaini Mungu.

Tangu mwanzo Mungu anaonyesha kwamba bado kuna pumziko. Ingawa kazi za uumbaji wake zilikuwa zimekamilika tangu mwanzo. Kwa hiyo walipaswa kuamini. Musa alisema: “Naye Mungu akastarehe siku ya saba, akaacha kazi zake zote.” Lakini hapa inasemwa: “Wao, kizazi kilichotoka Misri, hakika hawataingia katika pumziko langu.” Lakini sisi tumeahidiwa kuingia katika pumziko, ilimradi tunatumaini. Lakini wale wasikilizaji wa habari njema wa zamani hawakufika kwenye pumziko kwa sababu ya kuasi kwao. Lakini sasa Mungu ameweka tena, muda mrefu baada ya kutoka Misri, siku mpya ya neema – “Leo” mpya. Kupitia Daudi anaahidi katika Zaburi 95, kama nilivyokwisha kunukuu: “*Leo, mkiisikia sauti yake, msifanye mioyo yenu kuwa migumu.*” Kwa maana kama Yohua, mrithi wa Musa na kiongozi wa Israeli, angekileta kizazi kile katika pumziko la mwisho, asingesema sasa juu ya pumziko lingine. Kwa hiyo bado sasa kuna pumziko la Sabato lijalo kwa ajili ya watu wa Mungu. *Siku ya saba ya uumbaji, yaani siku ya Sabato, wala nchi ya Kanaani haikuleta pumziko la mwisho la Mungu. Ni kupitia Masibi Yesu anayekuja tena tu, kupitia dhahibu yake na utawala wake, ndipo pumziko la Sabato la mwisho na la milele la Mungu litakapokuwa kweli.* Kwa maana aliyeingia siku moja katika pumziko hili la Sabato, katika amani hii ya Mungu, amestarehe – kama Mungu mwenyewe – baada ya kazi zake. Kama ilivyoonekana mwanzoni.

Kwa hiyo na tujitahidi kwa matumaini kwa kila njia ili tuingie katika pumziko lake. Asiwepo yeyote kati yetu atakayeanguka njiani kuelekea huko, kama wale

wa zamani. Si suala la dhambi tunazotenda kila siku kwa bahati mbaya. Ni suala la kumwamini Kristo, Masihi, na kushikamana naye. Msimwachilie. Yeye anawashika! Kubalini kushikwa naye.

Neno la Mungu Lililo Hai na Lenye Kusaidia

Mungu anatupima, kila mmoja wetu, kama tuna imani ya kweli. Anatupima kwa neno lake lililoandikwa. Neno hili ni hai, na kwa hiyo lina nguvu. Linatuzungumzia kana kwamba Mungu anasema nasi moja kwa moja yeye mwenyewe. Na neno lake ni kali, naam, kali kuliko upanga wenye makali kuwili. Kwa maana linaingia ndani kabisa ya maisha ya nafsi zetu. Linapima na kuweka wazi ulimwengu wa mawazo yetu ulio ndani kabisa na mitazamo yetu. Upanga huu unaweza, kwa lugha ya picha, kutenganisha nafsi na roho, sawasawa na mifupa na uboho. *Hivyo tunaweza kujielewa na kujipima vizuri zaidi sana. Lakini pia kuzitambua hatari na kuziangamiza kwa nguvu ya neno hili – au tu kuziepuka.*

Hakuna chochote katika uumbaji mkuu ambacho Muumba hakioni. Hakuna kiumbe, hakuna mwanadamu hata mmoja, anayeweza kujificha mbele za Mungu au kumkimbia. Wote wako kama uchi mbele yake. Hatuwezi kumdanganya kwa lolote. Yeye anaona kila kitu. Anajua kila wazo na kila nia. Kwake sisi kama viumbe tunawajibika, na siku moja tutatoa hesabu.

Kuhani Mkuu Wetu Anatuongoza Hadi Kiti cha Enzi cha Neema

Hivyo ndivyo Mungu alivyo na hali yake halisi. Na ingawa kwa sababu hiyo sasa tungeweza kuwa na hofu kubwa, tunaweza kuendelea mbele kwa matumaini na kwa ujasiri. Kwa maana sisi – kama Israeli – tuna Kuhani Mkuu. Lakini si kwa namna ya zamani. Kuhani Mkuu wetu amepaa kupitia mbingu. Naam, hadi kiti cha enzi cha Mungu cha mbinguni! Katika patakatifu pa mbinguni pa milele. Amefanya upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu zote. Hasa kwa sababu hiyo tunaushika imara ukiri wetu wa Yesu! Kuhani Mkuu wetu anaweza kuelewa udhaifu wetu, hofu zetu na mahangaiko yetu, uchovu wetu na kulegea kwetu, lakini pia mashaka na kukata tamaa. Anateseka na kuhisi pamoja nasi. Anaweza kufanya hivyo kama hakuna mwingine. *Kwa maana alijaribiwa katika yote katika maisha yake yote kama mwanadamu. Hadi kifo msalabani. Alipitia majaribu na kupimwa. Alijaribiwa kuukataa msalaba na maumivu ya kutisha, na kuchagua njia rahisi bila msalaba. Lakini yeye alibaki imara. Kwa maana kamwe hakukubali dhambi wala kutoamini. Alibaki bila dhambi wala hakutenda dhambi! Huyu ndiye kielelezo chetu!*

Kwa hiyo na tusimame mbele za Mungu kwa ujasiri na kwa matumaini. Haijalishi tuko wapi. Kiti cha enzi, katika hali halisi ya kiroho, hakiko hata hatua moja mbali nasi. Mwana wa Mungu, anayetuita ndugu zake, yuko daima *kwa ajili yetu* mbele ya kiti cha enzi cha Mungu. Anatalika kuja kwa uhuru kwenye *kiti cha enzi cha neema*. Na tuyaweke mbele ya kiti hiki cha enzi cha mbinguni mahangaiko yote, hofu, wasiwasi na mashaka. Tushukuru. Tuabudu. Na tukae muda huko kwenye kiti cha enzi cha neema – kwa imani na katika Robo Mtakatifu. Tupate pumziko – na kuipata amani yake. Tumsikilize.

Kiti chake cha enzi *si* mahali pa hukumu na mashtaka. Bali pa neema. Huko tunakaribishwa. Tunangojewa. Kutoka huko tunapokea rehema na neema. Tena hasa wakati tunapozihitaji. Mungu atajibu daima maombi yetu na kusihi kwetu. Kama ilivyo vyema kwetu. Lakini kwa wakati wake. Kwa wakati unaofaa! Kamwe si kwa kuchelewa! Msaada wetu unatoka kwa Mungu, aliyezifanya mbingu na nchi.

Sura ya 5

Haruni, Kristo na Melkizedeki

Kuhani mkuu anachaguliwa kutoka kwa wanadamu, ili asimame mbele za Mungu kwa ajili ya wanadamu. Anawaletea madhabahuni matoleo na dhabihu za kuchinjwa. Kwa ajili ya dhambi za taifa la Israeli. Yeye mwenyewe anawachukulia kwa upole na kuwaelewa wasiojua na wanaopotea, yaani wale waliotenda dhambi. Kwa maana yeye mwenyewe pia ni mwanadamu anayeweza kukosea. Mtu anayetenda dhambi kama wengine wote. Hiyo inamaanisha: Yeye pia lazima atoe dhabihu kwa ajili yake mwenyewe.

Kwa **Yesu** ni tofauti kabisa: Hakuchaguliwa na wanadamu kuwa Kuhani Mkuu. Ameitwa na Mungu kwa kazi hiyo. Kama ilivyokuwa mwanzoni kwa Haruni. Kuhusu Kristo inasemwa katika Zaburi 2: “*Wewe ni Mwanangu, mimi leo nimekuzaa.*” Katika Zaburi 110 anasema kuhusu yeye: “*Wewe ni kuhani milele. Si kama Haruni, bali kama Melkizedeki.*”

Maisha yake ya duniani yalikuwaje? Ni nini kilichomstahilisha kuwa Kuhani Mkuu? Alikuwa na nini ambacho Haruni hakuwa nacho? Maisha yake yalijaa maombi. Kwa kuomba na kusihi kwa Yule mmoja tu aliyeweza kumwokoia katika mauti. Yesu alisihi hata kwa kilio na machozi kwa Mungu wake. Kwa kina na uzito huo mateso yalimpata. Alisikiwa. Kwa sababu alimtumaini Mungu peke yake na kumtii yeye peke yake. Na alimcha na kumheshimu kuliko vyote. Na hilo ingawa alikuwa Mwana wa milele, naam, Mungu – sawa na Baba. Kabla hajafanyika mwanadamu, hakuujua utii huu. Ulikuwa mpya kwake. Kama mwanadamu alijifunza utii. Alitii licha ya mateso yote, upinzani na mapingamizi. *Changamoto bizi hazikuwa bure. Kwa maana sasa amefika kwenye lengo. Amekamilishwa juu ya kiti cha enzi cha Mungu. Jambo la pekee limetokea kutokana na maisha haya matakatifu na kifo biki. Utume wake umekamilika. Kwa wapinzani wake yeye alikuwa sababu ya kusulubwa. Kvetu yeye ndiye sababu na msingi wa wokovu wa milele. Kwa njia hii ameleta uokoaji wa mwisho, wa milele na unaogusa vyote. Kwa ajili ya wote wanaomfuata na kumtii.*

Kuhani wa namna hii hasa ndiye Mungu aliyekuwa akimtafuta! Sasa Yesu ni Kuhani kwa namna ya Melkizedeki. Hilo linamaanisha nini, nitalizungumzia baadaye. Alipopaa mbinguni, katika patakatifu pa mbinguni, alipokelewa na

Mungu kwa sherehe na kuheshimiwa. Mungu alimsalimu kwa maneno haya: “*Wewe ni Kubani Mkuu kama Melkişedek?*”. Hivyo Mungu aliwajulisha wote kwamba sasa hatimaye alikuwa na Kuhani huyu, ambaye siku zote alitaka kuwa naye. *Na pamoja na Kubani huyu, hatimaye pia wokovu wa milele, ambao yeye amenleta kwa damu yake!*

Ukomavu na Kutokomaa

Kuhusu hilo kuna mengi zaidi ya kusema. Lakini pia si rahisi sana kueleza. Kwa maana kwa bahati mbaya mmekuwa wavivu na wazito wa kusikia. Na hilo ingawa mmemjua Masihi kwa muda mrefu. *Mngeweza, na mngepaswa, kuwa waalimu tangu zamani. Lakini mnabitaji tena kujifunza A-B-C ya maneno ya Mungu.* Tena kuanzia msingi kabisa, kana kwamba mnayasikia kwa mara ya kwanza. Mtu anapaswa kuwapa maziwa, kama watoto wachanga, badala ya chakula halisi. Kila mtu ambaye – kwa lugha ya picha – bado anapewa maziwa, hana uzoefu. Hajui kwa kweli neno la haki ya Mungu. Wala hawezi kulipitisha kwa wengine kwa namna inayoeleweka. Yeye ni kama mtoto mdogo asiye na ufahamu.

Milo halisi ni kwa ajili ya *watu wazima katika imani, kwa waliokomaa kiroho.* Wamezoea, na kwa hiyo wamezoezwa, kupambanua kati ya mema na mabaya, kati ya lisilo sahihi na lililo sahihi. Wanajua jinsi gani na kwa nini wanashikamana na Yesu Kristo na Injili yake hata katika mateso na kukataliwa.

Sura ya 6

Hata hivyo sasa sitaanza tena tangu mwanzo – kama kwa jedwali la kuzidisha kwa wanaoanza shule. Hivyo ndivyo mnetarajia sasa. Hapana. Tunapaswa kusonga mbele na kukomaa. Ninataja mambo machache tu yaliyo sahihi na muhimu. Mlikuwa mmeyazoea kabla hamjamjua Masihi. Lakini kupitia Masihi mmepokea mengi zaidi sana. *Ushikeni utajiri wote wa yeye aliyepaa mbinguni na anayeketi juu ya kiti cha enzi cha Mungu. Amekamilisha yote, na wakati huobuo ametupa zawadi kwa wingi mno.* Kwa hiyo msijifiche mbele ya Wayahudi wenzenu nyuma ya mambo haya ya zamani yanayojulikana, ambayo wao pia wanayaamini. Kwa njia hii mnataka tu kuepuka upinzani wao na kuukwepa, ili wasiwatambue kama wafuasi wa Masihi Yesu.

Mafundisho fulani ya mwanzo tunapaswa sasa kuyaacha nyuma, wala tusianze tena tangu mwanzo: Toba ya kuacha matendo mafu na yasiyo na faida na taratibu za ibada zisizoweza kuokoa; imani kwa Mungu; mafundisho ya kuoshwa kwa maji au ya kuweka mikono; au mafundisho ya ufufuo wa wafu na hukumu ya milele. Mungu akitupa wakati na nafasi, tutazungumza tena kuhusu hayo pia. *Lakini sasa ni suala la kutambua na kushika ukuu wa Kuhani Mkuu wetu wa mbinguni, na yale aliyoyakamilisha na anayotufanyia.*

Kumwacha Masihi na Matokeo Yake

Kwa bahati mbaya kuna wale wanaoiacha tena imani katika Masihi na kurudi katika dini ya Kiyahudi. Na hilo ingawa zamani walikuwa wametiwa nuru, walimtambua Masihi, waliona waziwazi, naam, walionja kipawa cha mbinguni cha Roho Mtakatifu. Ingawa walilisikia neno la Mungu na kulielewa. Waliweza hata kuziona na kuzishuhudia kazi za ajabu za Ulimwengu Mpya wa Mungu ujao. *Hata hivyo walimwacha Kristo. Ni kana kwamba – kama zamani kule Yerusalemu – wamemsulubisha Masihi tena kwa ajili yao wenyewe.* Na kuwaonyesha hilo waziwazi Wayahudi wenzao wanaomkataa Yesu. Wamemwacha Yesu na imani yao kwenye aibu. Kwa watu kama hao, wanaoiacha imani kwa namna hii na kurudi katika maisha chini ya sheria na kwenye matendo mafu, haiwezekani kabisa kuupata tena uhuru na neema ya Kristo.

Mboga, Miiba na Mbigili

Picha moja inayoeleza vizuri maisha ya imani, lakini pia kumwacha Kristo, ni hii: Ardhi ya shamba inapokea mvua mara nyingi na baraka ya Mungu, na kwa sababu ya jua na mvua inazaa mboga zenye faida na zinazolika. Lakini ardhi ileile ya shamba, licha ya mvua, inaweza kuotesha miiba na mbigili tu. Hakuna mtu anayehitaji vitu hivyo. Vinaweza hata kuumiza. Kwa hiyo miiba na mbigili si dalili njema. Ni zaidi aina fulani ya laana. Mwishowe kila kitu kinachomwa. Anayemwacha Kristo anafanana, kwa namna ya kusema, na ardhi hii. Licha ya baraka aliyoipata, licha ya tunda jema ambalo huenda alilizaa zamani, sasa anazaa magugu tu.

Matumaini Kuhusu Waebrania

Ndugu wa imani mnaopendwa na Mungu: Sasa ninasema kwa makusudi waziwazi hivi na kwa ukali. Lakini kwenu tunaona matunda mazuri. Wokovu wa Bwana ni wenu. Mungu angewezaje kuwa dhalimu na kusahau mliyomfanyia yeye na watakatifu? Jina lake, Masihi, mnalipenda. Hilo linaonekana katika matendo yenu, katika huduma yenu kwake na kwa watakatifu. Natamani kila mmoja wenu aonyeshe bidii kama hiyo. Kwa hilo mtu anautambua uhakika wa imani na kulishika tumaini hadi mwisho. Hivyo hamtakuwa wavivu. Kwa hiyo iweni wanaowaiga wale wanaozirithi ahadi za Mungu kwa imani na uvumilivu.

Kiapo na Ahadi

Ndivyo ilivyokuwa pia kwa Ibrahimu. Mungu alimpa ahadi ya wazao wengi, na akaapa kwa nafsi yake: “*Hakika nitakubariki sana na kukuaidisha sana.*” Na kwa sababu Ibrahimu alivumilia, aliipokea ahadi – ingawa kila kitu kilionekana kupinga, na ilichukua muda mrefu sana mpaka ilipotimia. Wanadamu wanaapa kwa aliye mkuu kuliko wao, Mungu anaapa kwa nafsi yake. Kiapo ndicho mwisho wa mabishano yote.

Hivyo Mungu, kwa kiapo kwa nafsi yake, amewathibitishia na kuwahakikishia warithi wa ahadi – ndio ninyi – kwamba shauri lake halibadiliki. Hivyo kupitia mambo mawili yasiyotikisika – yaani kiapo chake na ahadi – tuna faraja yenye nguvu kwamba tutafika kwenye lengo. Mungu hawezi kusema uongo. Tumekimbilia kwake, kwa Masihi wetu. Yeye ametupa tumaini jipya. Tumaini hilo linaielekeza imani yetu kwenye yale yaliyo mbele yetu, yatakayotimia kwa

hakika. Tumaini hili si ndoto ya matamano, si udanganyifu. Ni kwetu kama nanga salama na imara. Ndani yetu kabisa tumeunganishwa na mbingu. Nanga ya tumaini haikutia nanga ndani yetu, bali katika patakatifu pa ndani kabisa pa mbinguni. Mbele ya kiti cha enzi cha Mungu. Kwa maana huko ndiko Yesu aliingia kwa ajili yetu. Kama mtangulizi wetu. Huko tutamfuata siku moja. Hiyo ndiyo abadi yetu. Hilo ndilo tumaini letu. Ndivyo alivyoapa. Naam, amekuwa Kuhani Mkuu wetu kwa namna ya Melkizedeki.

Sura ya 7

Ibrahimu na Melkizedeki

Basi huyu *Melkizedeki* ni nani? Alikuwa mfalme wa Salemu, ambao baadaye ulikuwa Yerusalemu. Wakati wa Ibrahimu. Alikuwa pia kuhani wa Mungu Aliye Juu Sana. Kwa hiyo alikuwa kuhani-mfalme. Huyu alikwenda kumlaki Ibrahimu na kumbariki, Ibrahimu aliporudi kutoka katika ushindi juu ya wafalme waliokuwa wamemteka nyara mpwa wake Lutu. Ndivyo ilivyoelezwa katika Mwanzo 14.

Ibrahimu alimpa sehemu ya kumi ya nyara za vita. Melkizedeki kwa tafsiri maana yake ni “mfalme wa haki”. Mji wa Salemu maana yake pia ni amani. Kwa hiyo yeye ni mfalme wa haki na wa amani. Hatumjui baba yake wala mama yake. Wala hatujui orodha ya ukoo ambayo ingemstahilisha kuwa kuhani. *Tunamlinganisha na Mwana wa Mungu. Yeye ni kielelezo kikuu cha Masihi. Kuhusu Melkizedeki hatujui mwanzo wala mwisho wa maisha yake. Ndivyo ilivyo pia kwa Mwana wa Mungu, Masihi. Kama Melkizedeki, yeye ni kuhani milele.*

Mfalme huyu lazima alikuwa mkuu kiasi gani, ambaye Ibrahimu, baba yetu wa kwanza, alimpa hata asilimia 10 ya nyara za vita. Hata wana wa Lawi, yaani makuhani, kwa mujibu wa sheria wana haki na wajibu wa kuchukua asilimia 10 kwa ajili ya riziki yao kutoka kwa ndugu zao, watu wa taifa lao. Na hilo ingawa wote wawili, yaani Lawi na taifa, wametokana na Ibrahimu, na kwa hiyo wote wako katika ngazi moja. Melkizedeki hakuwa hata ndugu wa Ibrahimu, na alipokea asilimia 10 kutoka kwake. Kisha akambariki Ibrahimu, aliyekuwa – kama nilivyokwisha kusema – amepokea ahadi. Kile tunachopaswa kuzingatia hapa: Daima mdogo hubarikiwa na aliye mkuu! Kwa hiyo Ibrahimu alimheshimu Melkizedeki, yule aliyekuwa juu yake!

Walawi, yaani watu wanaokufa, wanapokea asilimia 10. Kwa maana hiyo hata Lawi – aliye mpokeaji wa zaka – aliitoa kwa Melkizedeki. Kwa maana Lawi alifanya hivyo kwa njia isiyo ya moja kwa moja kupitia baba yake wa kwanza Ibrahimu, alipokutana na Melkizedeki, ingawa Lawi alikuwa bado hajazaliwa.

Basi ni kwa nini, na kwa ajili ya nini, kuhani mwingine kama Melkizedeki ni wa lazima? Ikiwa msamaha wa dhambi, ukamilifu na kuingia patakatifu kwa uhuru kwa wote kunapaswa kuhakikishwa na ukuhani wa Walawi! Kwa msingi

wa sheria ya Musa. Mungu akiubadilisha ukuhani, je, haipaswi sheria hii nayo kubadilishwa?

Hilo hasa ndilo tunalosema tukimtaazama Yesu, asiyetoka katika kabila la Lawi. Yeye anatoka katika kabila la Yuda. Kuhusu kabila hili Musa hakusema lolote linalohusiana kwa namna yoyote na huduma ya kikuhani. Kila kitu kinakuwa wazi zaidi, sasa kweli kuhani kama Melkizedeki anapowekwa. Kuhani wa Walawi anaitwa kwa mujibu wa sheria ya masharti ya kibinadamu ya ukoo. *Lakini Yesu anaitwa kwa nguvu ya uzima usioweza kuharibika! Kristo, Mwana, anashubudiwa na Mungu kwa namna ya pekee: Wewe – wala si mwingine – ni kuhani kwa mfano wa Melkizedeki.*

Hivyo amri husika ya Musa kubusu ukuhani inatangazwa kuwa batili kwa sababu ya udbaifu wake na kutokuwa na faida kwake. Sheria hii haikuleta ukamilifu. Kinyume chake sasa – kupitia kuhani huyu mpya – tumaini bora linaletwa. Kwa tumaini hili sasa sote tunamkaribia Mungu.

Kuwekwa kwake kuwa kuhani kulifanyika kwa kiapo cha Mungu. Kwa wale wa kabila la Lawi haikuwa hivyo. Kwa Yesu tunamsikia Mungu akisema: “BWANA ameapa wala batajuta kamwe. Wewe ni kuhani kwa nyakati zote kwa namna ya Melkizedeki.” Katika nafasi hii na kazi hii Yesu pia amekuwa mdhamini, naam, hakikisho na uhakika wa agano lililo bora zaidi. Nitalizungumzia hilo kwa urefu sasa hivi.

Katika ukuhani wa Walawi kuhani mmoja alimfuata mwingine, kwa sababu wote walikufa wakati fulani. Lakini yeye anadumu milele. Ukuhani wake haubadiliki. Wala hauwezi tena kuhamishiwa kwa mtu mwingine yeyote. Kwa kuwa huduma yake ya kikuhani haikatizwi kamwe wala haikomi, anaweza kuwaokoa wote kabisa na kuwafikisha kwenye lengo. *Wote wanaomkaribia Mungu kupitia yeye kwa maombi na kuabudu. Anaishi siku zote ili kuwatetea mbele ya kiti cha enzi cha Mungu na kuwaomba.*

Kuhani Mkuu wa namna hii hasa ndiye tuliyeamhitaji. Anayeweza kutuwakilisha ipasavyo. Aliye mtakatifu, asiye na hatia na asiye na waa kama yeye. Aliyetengwa na wenye dhambi, ambaye sasa amekuwa juu kuliko mbingu. Na anaketi juu ya kiti cha enzi cha Mungu. Asiyehitaji, kama wote waliotangulia, kutoa dhabihu kwanza kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe, kisha kwa ajili ya dhambi za taifa. *Hapana, hakutoa dhabihu kwa ajili yake mwenyewe. Kwa ajili ya taifa alijitoa yeye mwenyewe dhabihu msalabani mara moja kwa daima.*

Sheria ya Musa inawaweka wanadamu walio na udhaifu kuwa makuhani wakuu. Watu wanaotenda dhambi. Na wanaokufa! Neno la kiapo cha Mungu, lililokuja tu baada ya kutolewa kwa sheria, linamweka *Mwana*. Yeye amefanywa kamili kwa ajili ya huduma hii. Kupitia maisha yake, kifo chake na kuvikwa taji katika utukufu. Kwa milele yote.

Sura ya 8

Jambo kuu katika yale tunayosema ni hili: *Tuna Kubani Mkuu aliyeketi katika ukumbi wa kiti cha enzi cha mbinguni, katika patakatifu pa mbinguni*. Mkono wa kuume wa Ukuu wa Mungu. Yeye ni mhudumu wa patakatifu pa kweli. Si pale ambapo wanadamu walijenga zamani, bali pale ambapo Bwana mwenyewe ameumba.

Kila kuhani mkuu amewekwa ili kutoa matoleo na dhabihu za kuchinjwa. Anazihitaji ili kufanya huduma yake. Kama Kristo angekuwa duniani, asingeweza kuwa kuhani hata kidogo, kwa sababu tayari makuhani wa Walawi wanatoa matoleo kwa mujibu wa sheria. Huduma hii ya Walawi na patakatifu pao pa hema vinaonyesha picha ya hali halisi za mbinguni. *Ibada yote ya duniani na patakatifu ni kivuli cha mambo ya mbinguni*. Musa alipolisimamisha hema hili, agizo la Mungu kwake lilikuwa: “*Angalia nyatengeneze yote kama nilivyokuonyesha juu ya mlima*”.

Agano Jipya

Huduma ya Kuhani Mkuu wetu inapita kiasi gani! Zaidi ya hayo amekuwa pia mjumbe wa agano jipya. Agano hili liliwekwa kwa ajili yetu kwa msingi wa ahadi zilizo bora zaidi sana. Kama agano la kwanza la sheria lingekuwa bila kasoro, kamwe lisingetafutwa la pili. Kwa maana zamani, katika Yeremia 31, BWANA alisema, alipowalaumu watu wake: “*Tazama, siku zinakuja, nitakapofanya na nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda agano jipya. Litakuwa tofauti na agano nililofanya na baba zenu siku ile nilipowashika mkono na kuwatoa Misri. Hamkuishi katika agano langu. Ndipo nikaacha kuvajali.*”

Lakini hili ndilo Agano Jipya nitakaloisimamishia upya nyumba ya Israeli baada ya siku hizi za giza za kuvunja agano: *Nitaitia nanga sheria yangu kamili katika fikira zao. Naam, nitaiandika mioyoni mwao. Nitakuwa tena Mungu wao, wanayemjua. Wao watakuwa watu wangu. Hapo hawatabitaji tena kumfundisha jirani yao: Mjue BWANA, Mungu wetu! Kwa maana hapo wote, wadogo na wakubwa, watanijua kweli. Nitawarehemu licha ya makosa yao. Sitazikumbuka dhambi zao tena kamwe.*

Kwa kuwa anasema juu ya agano *jipya*, amelifanya lile la kwanza kuwa la zamani. Kinachochakaa kinapitwa na wakati. Hivi karibuni kitatoweka milele.

Yeye wa Milele anapoleta na kutoa jambo jipya, basi ni la lazima na la ajabu kwa wakati mmoja.

Sura ya 9

Habari za Kina Kuhusu Ibada Katika Agano la Kwanza, la Zamani

Agano la kwanza lilikuwa na maagizo kamili kwa ajili ya ibada katika patakatifu pa duniani. Patakatifu hapa pa hema, na baadaye pia hekalu, palikuwa hivi: Katika sehemu ya kwanza ya hema kulikuwa na kinara cha taa chenye matawi saba na meza yenye mikate ya wonyesho. Hapo ndipo palipoitwa Patakatifu. Hema la mbele, yaani la kwanza. Hema la pili, yaani sehemu ya pili nyuma ya pazia la pili, panaitwa Patakatifu pa Patakatifu: patakatifu kuliko patakatifu pote. Mbele yake kabisa palikuwa na madhabahu ya dhahabu ya kufukizia uvumba. Na katika Patakatifu pa Patakatifu palikuwa na sanduku la agano. Sanduku la mti lililofunikwa kwa dhahabu pande zote. Ndani yake kulikuwa na chombo cha dhahabu chenye mana, mkate wa mbinguni wa safari ya jangwani. Na fimbo ya Haruni iliyochipuka. Mwisho, vibao vya sheria vya agano la kwanza. Juu ya sanduku, pande zote mbili, kulikuwa na makerubi wa utukufu, malaika wawili wa dhahabu waliotazama chini kwenye kifuniko cha sanduku. Kifuniko hiki kinaitwa pia kiti cha rehema. Mambo haya yote kwa undani mnayajua. Kwa hiyo sihitaji kuyaeleza zaidi.

Kwa kuwa patakatifu pa hema pamepangwa na kugawanywa hivi, kuhani anaingia kila siku katika sehemu ya kwanza ili kufanya huduma yake. Katika sehemu ya pili anaingia kuhani mkuu peke yake. Mara moja tu kwa mwaka. Anaingia na damu ya dhahihu. Anaitoa kwa ajili yake mwenyewe na kwa ajili ya dhambi za taifa. Kwa njia hiyo Roho Mtakatifu anaonyesha wazi kwamba njia ya kuingia Patakatifu pa Patakatifu haiko wazi wala haijulikani, maadamu sehemu ya kwanza hairuhusu kuingia moja kwa moja. Kwa hiyo wakati ambao huduma hii yote inafanywa hauna faida kuhusu wokovu wa milele na msamaha. ***Kwa***

maana matoleo yote na dhabihu zote haziwezi kuzipunguzia dhamiri mzigo, sembase kuwafanya kamili wale wanaotoa dhabihu. Kwa maana vyakula, vinywaji na kuoshwa ni mambo ya nje, yasiyoweza kuufanya moyo kuwa kamili, kuusafisha wala kuubadilisha. Lakini sasa wakati umefika ambapo mtu anaweza kuwa na dhamiri kamili, iliyosafishwa, naam, iliyowekwa huru.

Kuhani Mpya, Ukombozi wa Milele Katika Patakatifu pa Mbinguni

Kwa maana Masihi amekuja. Kuhani Mkuu wa mambo kamili. Ambaye huduma yake inaleta ukamilifu. Kama ilivyotabiriwa na kutangazwa. Amekuja kwa ajili ya patakatifu palipo pakubwa zaidi, naam, kamili. Si pa duniani, palipojengwa kwa mikono. Hapo si pa ulimwengu huu hata kidogo. Hapahusiani tena na damu ya mabeberu na ndama. Kwa maana hapa damu ya Kristo ndiyo inayofanya kazi.

Baada ya damu yake mwenyewe, uhai wake mwenyewe, kuleta ukombozi wa milele, aliingia katika patakatifu pa mbinguni. Aliingia kwa nguvu na kwa thamani ya milele ya damu yake mwenyewe iliyomwagwa. Damu yake na uhai wake vinapita vile vya wanyama kwa kila namna. Vina thamani kubwa isiyo na kipimo, haviwezi kulinganishwa hata kidogo.

Wala hatoki tena patakatifu kama kuhani mkuu katika patakatifu pa duniani. Wala hahitaji kutoka tena. Kwa maana ametuletea ukombozi wa milele na kamili. Hakuna cha kurudia.

Ikiwa damu ya mabeberu na mafahali, na majivu ya ndama jike yaliyonyunyizwa kwa maji juu ya wale waliogusa maiti, inatakasa kwa nje – *si zaidi sana damu ya Kristo italeta utakaso wa kweli na kujitoa kwa Mungu?* Kwa maana yeye, kwa nguvu na uongozi wa Roho wa milele, alijitoa kwa hiari kwa Mungu. Alitolewa dhabihu msalabani. Tena bila waa lolote wala kosa lolote. Damu yake haisafishi wala haitakasi kwa nje kama ile ya dhabihu za wanyama. Hapana. Inaisafisha dhamiri yenu! Tena kutoka katika matendo mafu ya sheria yasiyo na faida, ambayo mnajua kwamba hayawafanyi kamili. *Kwa dhamiri iliyo huru na iliyosafishwa, hatimaye mnaweza kumtumikia Mungu aliye hai. Kwa miyo iliyowekwa huru na kusafishwa.*

Wasia, Urithi na Kusafishwa kwa Damu

Amekuwa mjumbe wa agano jipya, la pili, na Mungu. Kwa sababu alikufa na kujitoa dhabihu ili kutukomboza kutoka katika makosa yaliyofanywa chini ya

agano la kwanza. Kupitia yeye, mjumbe wetu, wote walioupokea wito wa Injili wanaweza kupokea urithi ulioahidiwa na wa milele.

Agano linapata nguvu tu baada ya kifo cha dhabihu kutokea. Bila kifo na damu ya dhabihu halina nguvu. Kwa hiyo hata lile la kwanza, la zamani, lilizinduliwa kwa damu. Musa alipowasomea watu amri zote za agano, alinyunyiza damu ya dhabihu pamoja na maji na sufu nyekundu juu ya kitabu cha agano na juu ya watu wote. Alisema, kama Kutoka 24 inavyosimulia: “*Hii ndiyo damu ya agano mnalofungwa nalo sasa.*” Lakini si kitabu cha sheria na watu tu walionyunyiziwa. Pia patakatifu pa hema na vyombo vya ibada, naam, karibu vitu vyote vinasafishwa kwa damu. Ndivyo sheria yenyewe inavyoagiza. *Kwa hiyo hakuna msamaha wala utakaso wa dhambi chini ya sheria, katika agano la zamani – bila damu kummwagwa.*

Alitolewa Dhabihu Mara Moja – Aliingia Mara Moja: Ilikuwa Imekwisha

Ilikuwa lazima hema hili, lililo nakala ya patakatifu pa mbinguni, lisafishwe kwa damu. Lakini kwa ajili ya patakatifu pa mbinguni ilihitajika dhabihu iliyo bora zaidi sana. *Kwa maana, kama inavyojulikana, Kristo hakuvingia katika patakatifu pa duniani palipojengwa na wanadamu, bali moja kwa moja mbinguni, mbele ya kiti cha enzi cha Mungu. Huko anasimama kama Kuhani Mkuu kwa ajili yetu. Mbele ya uso wa Mungu.*

Hakuvingia huko ili ajitoe dhabihu tena na tena. Ndivyo ilivyokuwa kwa kuhani mkuu chini ya agano la zamani, anayeingia tena na tena, si na damu yake mwenyewe, bali na damu ya mnyama wa dhabihu. Kufuatana na utaratibu huu wa makuhani na wa dhabihu, Kristo angepaswa kuteseka mara nyingi.

Hapana, Masihi alitokea duniani mara moja, katika wakati ulioamriwa na Mungu. Katika utimilifu wa nyakati, yale ya zamani yalipofikia mwisho wake. *Alikuja ili, kwa kujitua kwake kwa hiari msalabani kama dhabihu kamili, alitatie tatizo la dhambi mara moja na kwa mwisho. Ili kwa dhabihu yake aiondoe dhambi bila kurudi tena kamwe, dhambi iliyoku kitu kinachotutenga na Mungu na kinachochafua kilichoumbwa. Tena mara moja tu na bila kubatilishwa, kama vile mwanadamu ameandikiwa kufa mara moja, kisha kusimama mbele ya hukumu ya Mungu.*

Hakuna mwanadamu anayekufa mara mbili; wala Kristo hafi mara mbili! Sawasawa na hilo, Masihi alikufa mara moja kwa daima kama dhabihu, *ili kuzichukua juu yake mwenyewe dhambi za watu wengi. Kuzipokea ndani yake mwenyewe*

na kuzipeleka mautini, ili kuzifuta, kana kwamba hazikuwahi kuwepo kamwe. Kuondolewa kwa dhambi kulitendeka kwa yeye kuichukua juu yake na kuibeba juu ya msalaba badi mautini, kama vile beberu alivyotumwa na dhambi za taifa jangwani, nchi ya mauti. Ameiondoa dhambi, ameifuta na kuikomesha.

Katika Siku Kuu ya Upatanisho taifa lilingoja kuhani mkuu arudi kutoka hemani, kwa sababu hapo upatanisho kwa ajili ya dhambi na msamaha vilikuwa vimekubaliwa na Mungu na kutimizwa. Vivyo hivyo Kristo naye ataondoka katika patakatifu pa mbinguni mara moja tu bado: si ili aingie tena kwa ajili ya msamaha wa dhambi. Hapana, atatoka na kuwatokea wote wanaomngoja. Narudia: *Si ili alitatue tatizo la dhambi, bali ili wale wanaomtumaini awaokoe kabisa na kuwaingiza katika patakatifu pa mbinguni, katika pumziko la milele la Mungu.*

Sura ya 10

Udhaifu wa Dhabihu za Zamani na Utayari wa Masihi Kujitoa Dhabihu

Sheria pamoja na maagizo yake ya dhabihu, na maelekezo ya ujenzi wa patakatifu pa hema, ni kama kivuli cha kitu kikubwa zaidi. Yaani cha mambo kamili, ambayo sasa yamefunuliwa na kuja ndani ya Kristo. Kwa hiyo dhabihu za kuchinjwa, zinazotolewa tena na tena, kila mwaka katika Siku Kuu ya Upatanisho, haziwezi kamwe kufanya kamili. Taifa lote linakuja siku hiyo kwenye patakatifu pa hema likitarajia msamaha. Kama msamaha na ukamilifu ungepatikana pale, basi huduma yote ya dhabihu ingeweza kukomeshwa. Hapo taifa na makuhani wasingehitaji tena kusumbuliwa na dhamiri kwa ajili ya dhambi zisizosamehewa. Katika Siku Kuu ya Upatanisho – na pia katika kila utoaji mwingine wa dhabihu – *damu ya mabeberu na mafabali haiwezi kamwe kuziondoa dhambi. Ingawa Siku ya Upatanisho ya kila mwaka, pamoja na taratibu zake za dhabihu, inakumbusha dhambi tena na tena! Lakini baikuweza kuleta uhakika wa kudumu wa msamaha na utakaso. Labda utulivu wa dhamiri kwa mwaka mmoja.*

Mwana wa Mungu alipokuja ulimwenguni, aliyataja maneno ya Zaburi 40 na kuonyesha kwamba yanatimizwa ndani yake mwenyewe: “Dhabihu za wanyama na sadaka za unga wewe, Mungu, kwa kweli hukuzitaka kamwe. Lakini mimi umeniandalia mwili. Sadaka za kutekelezwa na sadaka za dhambi hazikukupendeza kweli. Ndipo niliposema: Niangalie mimi. Ninakuja kuyatimiza mapenzi yako ya kuokoa. Hilo limekwisha kuandikwa kubusu mimi katika gombo la kitabu cha Agano la Kale.” Maneno haya ya Mungu yanakuja muda mrefu baada ya sheria ya Musa pamoja na maagizo yake ya dhabihu, na yanatangaza jambo jipya na bora zaidi sana.

Aliposema: “Katika dhabihu zote hukupendeza, naam, hukuzitaka kabisa” (ingawa zinatolewa kwa mujibu wa sheria ya Mungu), Mwana, aliyeuelewa moyo na mapenzi ya Mungu, alisema basi: “Tazama, ninakuja kuyatimiza mapenzi yako ya kuokoa”.

Hivyo, katika ubinadamu wake, analiondoa agano la kwanza na huduma yake ya dhabihu, ili alisimamisha la pili, agano jipya na la milele. *Kwa maana kwa mapenzi ya Mungu ya kuokoa, ambayo Masihi ameyatekeleza na kuyatimiza, tumetakaswa. Tumesafishwa dhambi. Tumefanywa kamili ili tumkaribie Mungu na*

kumtumikia. Kwa dhabihu ya mwili wa Yesu iliyotolewa mara moja tu msalabani pale Golgotha.

Muhtasari: Wokovu Kamili na wa Milele Katika Agano Jipya na la Milele

Kila kuhani wa Agano la Kale *anasimama* kila siku na kufanya huduma yake. Anatoa tena na tena dhabihu zilezile, ambazo hata hivyo haziwezi kamwe kuondoa dhambi. Zingewezaje? Wanyama waliotolewa dhabihu hawajui chochote kuhusu dhambi. Lakini Kristo, Kuhani kamili, ametoa dhabihu moja tu ya kuchinjwa kwa ajili ya dhambi: yeye mwenyewe. Mtakatifu, Asiye na dhambi. Dhabihu yake imerekebisha *kila kitu*. Haihitaji kurudiwa. Kwa hiyo *ameketi* milele. Juu ya kiti cha enzi cha Mungu. Mkono wa kuume wa Mungu, anayeisherehekea dhabihu ya hiari na ya pekee ya Mwanawe. Huko kwenye kiti cha enzi anangoja mpaka adui zake wote watiishwe chini yake kabisa. Kwa maana kuna adui wengi, wale waliomsulubisha, na wale wanaoikataa kazi yake ya wokovu.

Kwa maana kwa dhabihu moja tu ikiyo kamili ametufanya sisi – tunaoamini – kuwa watakatifu milele. Hivyo ametufikisha kwenye lengo lake. Tulipaswa kuwa kama alivyotaka tuwe. Sisi tunaotakaswa na Mungu mwenyewe, ili tuwe pamoja naye, katika patakatifu pake.

Hilo hasa ndilo Roho Mtakatifu analolishuhudia katika maneno ya nabii wa zamani Yeremia: “*Agano hili nitavasimamishia, asema BWANA. Nitatia sheria zangu miyoni mwao na kuziandika katika fikira zao.*” Na: “*Dhambi zao na maasi yao sitayakumbuka tena kamwe. Yamesamehewa, kana kwamba hayakutokea kamwe. Sitavalaumu kwa hayo tena kamwe wala kuwahesabia.*” Basi ikiwa msamaha umetendeka, ikiwa umetamkwa na kuthibitishwa na Mungu, kamwe haitahitajika tena dhabihu nyingine kwa ajili ya dhambi. Huduma yote ya dhabihu ya Haruni imekomeshwa, na hivyo imekuwa haihitajiki, naam, imepitwa na wakati.

Kuishi Katika Patakatifu pa Patakatifu

Sasa lengo kuu limefikiwa. Jambo ambalo siku zote lilikuwa shauku ya moyo wa Mungu. Mbingu, makao ya Mungu na ukumbi wa kiti chake cha enzi, ziko wazi. Kwa ajili ya wote. Tunaruhusiwa kuja kwake. Sasa tuna ujasiri kamili, na tunaweza kuja kwa matumaini, bila hofu, katika patakatifu pa ndani kabisa pa mbinguni, mbele ya kiti cha enzi cha Mungu. Kwa imani. Bado si kwa mwili.

Kwa damu ya Yesu. Kwa *njia mpya*, ambayo haikuwepo kabla. Iliyo hai. Haiongozi kwenye mauti, bali kwenye uzima. Ndani ya uwepo mtakatifu na wa upendo wa Mungu. Katika njia hii mpya na hai tunaweza kusonga mbele daima. Yeye mwenyewe, Yesu, ameizindua kwa ajili yetu na kuifungua. Kupitia pazia, ambalo katika patakatifu pa duniani linazuia kuingia. Kwa hiyo pazia lilipaswa kupasuka. Yesu akiwa hai alitunyeshia Mungu ni nani, na jinsi tulivyopaswa kuwa, lakini hatukuwa. Katika maisha yake alikuwa kama pazia lililokuwa bado halijapasuka. Ni dhabihu yake tu, kifo chake kwa ajili yetu, kilichoifungua njia. Kwa hiyo mfumo wa zamani wa makuhani na wa dhabihu umekomeshwa milele.

Na yeye pia ni kuhani mkuu *wetu* juu ya nyumba ya Mungu. Yuko kwa ajili yetu mbele za Mungu. Anatushika mkono na kutuongoza ndani ya uwepo wa Mungu. Anatuongoza pia mbele za Mungu licha ya udhaifu wetu wote, makosa yetu na dhambi tunazozipitia bado. Anachukua kila jukumu kwa ajili ya hayo, ili tuweze kuomba, kuabudu, kupumzika na kumsikiliza Mungu kwa matumaini katika patakatifu pa mbinguni.

Basi sasa na tumwendee Mungu kweli na daima! Mbele ya kiti chake cha enzi. Kwa moyo wa kweli. Mioyo kama hiyo ndiyo Mungu anayoitafuta. Kwa uhakika kamili, ambao imani peke yake ndiyo inayotupa. Kwa maana mioyo yetu imesafishwa kwa damu yake. Dhamiri inayotushtaki daima kwa sababu ya dhambi yetu haipo tena. Pia kwa maji safi ya neno la Mungu tumeoshwa – kwa maana ya picha, bila shaka – kutoka katika uchafu wa dhambi.

Tungefanya nini kingine, sisi tuliopewa zawadi nyingi hivi, ila kulikiri tumaini letu mbele ya wanadamu wenzetu? Tusiliache tunapopingwa, bali tulishike imara.

Tumaini ambalo ni Masibi mwenyewe, juu ya kiti cha enzi cha Mungu, kutoka mahali ulimwengu wote unapotawaliwa. Tumaini kwamba siku moja itakuwa kweli na kuonekana, kile tunachokimiliki leo tayari kwa imani. Kwa maana hakuna aliye mwaminifu kama yule aliyetupa ahadi hii.

Naam, na tuangaliane kwa upendo na kwa kujali. Si kama udhibiti. Bali kwa kutiana moyo: kutenda mema kwa upendo na shukrani. Kwa kuwatia moyo jirani zetu. Na tukutane tena na tena na kudumisha ushirika, kuomba na kuabudu. Hakuna kitu kinachopaswa kuweza kutuzuia kufanya hivyo mara kwa mara kadiri iwezekanavyo. Hivyo tunasonga mbele katika imani. Wengine wameacha kabisa, wamechoka, na wako katika hatari ya kuiacha pia imani na tumaini. Na tutiane moyo kwa bidii, bila kungoja, kwa ajili ya ushirika na katika

tumaini. *Kwa maana siku kuu ya Bwana wetu Yesu na ya Mungu inazidi kukaribia.* Siku kwa siku.

Kurudi Katika Agano la Kale na Mfumo wa Zamani wa Dhabihu, na Matokeo Yake

Anayeiacha imani na tumaini, kwa kujua na kwa makusudi, ana tatizo zito. Kwa maana aliruhusiwa kuitambua kweli zamani, lakini kisha anaitupa tena. Akiwa ameitambua dhabihu ya Yesu, kisha akaikataa tena – kwake hakuna dhabihu nyingine anayoweza kuitegemea. Ni dhabihu gani basi inayoweza kumwokoza? Kwake kinabaki tu kungoja kwa hofu hukumu ya Mungu. Kwa maana mfumo wa zamani wa dhabihu hauwezi kuiweka huru dhamiri yake. Kinachobaki ni kungoja moto wa hukumu usiozuilika, utakaowapata adui za Masihi. Tayari yule aliyeikataa sheria ya Musa anakufa bila rehema kwa ushahidi wa mashahidi. Mnafikiri adhabu itakuwa ya kutisha kiasi gani kwa yule ambaye sasa anamkanyaga Mwana wa Mungu, Yesu Masihi, kwa miguu – kana kwamba ni uchafu? *Na kuiona damu ya agano jipya na la milele, inayotakasa na kufanya kamili, kuwa najisi?* Na kumtukana Roho, aliyemletea neema hii zamani na kumtia nuru kuhusu hilo, kana kwamba ndilo jambo baya kuliko yote lililowahi kumpata? Tunasema hivyo kwa sababu tunamjua yule ambaye Musa alisema juu yake katika Kumbukumbu la Torati 32: “*Kisasi ni changu, na malipo*”, asema BWANA. Na pia: “*BWANA atanabukumu watu wake*.” Kuhusu hilo hakuwezi kuwa na shaka. Ni jambo la kutisha kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai pamoja na dhambi zake, pamoja na kumkataa kwake Masihi na dhabihu yake, baada ya mtu kuwa ameyatambua na kuyaamini yote zamani. Hakuna atakayeweza kuepuka kukutana na Yeye wa Milele. Jambo moja ni hakika kabisa: kifo. Na baada ya hapo hukumu. Wote watakutana na Mungu aliye hai.

Kukumbuka Uthabiti wa Zamani na Utayari wa Kuteseka

Tazameni yote mliyokwisha kuvumilia kwa ajili ya Kristo katika njia yenu ya imani. Mwanzoni, siku nyingi zilizopita, mlipotiwa nuru na Roho wa neema, mlilikubali mapambano na mateso mengi yasiyo ya kawaida. Mlibaki imara katika imani. Watu waliwatukana kwa maneno mabaya, wakawatendea kama uchafu wa mwisho na kuwatesa. Hivyo mlifanywa tamasha mbele ya wote. Na pale ambapo hayakuwapata ninyi moja kwa moja, mlisimama kwa uaminifu pamoja na wale waliopatwa nayo. Mliwasaidia wale waliofungwa kwa ajili ya imani, kana kwamba

ninyi wenyewe mko gerezaani. Kwa furaha mlivumilia hata kunyang'anywa mali zenu. *Mlijua kwamba nyote mna mali ikiyo bora zaidi sana, na zaidi ya yote inayodumu milele.*

Basi sasa msitupe ujasiri wenu, kumtegemea Mungu kwenu na tumaini lenu, kama wale wanaoiacha imani. Simameni hadharani upande wa Yesu, Masihi! *Kwa maana thawabu kubwa inawangoja. Vumilieni!* Kwa maana mmeyatenda mapenzi ya Mungu. Mmempokea Masihi Yesu. Sasa mfuateni pia! Dumuni – ili ahadi ya Mungu itimie katika maisha yenu. Hadi wakati huo kumbaki muda mfupi sana tu, kama nabii Habakuki anavyosema. Yeye Ajaye, Kristo, atakuja na – kukomesha milele mateso yote. Kuna sababu kwamba bado haijafika. Na kwamba hadi leo bado hajaja.

Lakini “*mwenye haki ataishi kwa imani! Lakini akirudi nyuma na kuitupa imani, sitapendezwa naye.*” Lakini sisi si miongoni mwa wale wanaorudi nyuma, wanaoliacha lengo la imani na kuishia katika maangamizi. Hapana! Sisi ni miongoni mwa wale wanaoamini hadi kuokolewa kabisa. Tunaishika imara imani inayookoa katika Masihi – mpaka Kristo atakaporudi.

Sura ya 11

Kuishi kwa Imani – Kudumu kwa Imani

Imani ndiyo jambo linaloamua yote. Lakini imani ni nini hasa? Imani ni kusadiki kwa uthabiti, matumaini yasiyotikisika, naam, kana kwamba ni kuyaonja mapema yale mtu anayoyatumaini – na yatakayokuja. Kwa imani, mambo yajayo tayari ni kama yamekuwa kweli.

Imani ni kuwa na hakika, kusadiki kuhusu yale mtu asiyoyaona. Au bado hajayaona. Nitawaonyesha hilo waziwazi kwa mifano inayotia moyo ya mababu zetu, watu kama sisi. Kwao imani ilikuwa hai. Haikufifia mambo yalipokuwa magumu. Kwenu pia mambo ni magumu na yenye changamoto. Kwa hiyo: Wafanyeni kuwa vielelezo vyenu.

Imani peke yake ndiyo inayoelewa kwamba ulimwengu ulikuja kuwepo kwa maneno ya Mungu ya kuumba. Hakuna yeyote kati yetu wanadamu aliyekuwepo au aliyeliona. Kutoka utupu aliuumba ulimwengu.

Habili

Kwa imani Habili, mwanzoni mwa historia ya wanadamu, alimtolea Mungu dhabihu ya mnyama iliyompendeza. Kwa Mungu hiyo ilikuwa dhabihu kubwa kuliko ile ya ndugu yake Kaini. Yeye alitoa matunda yaliyoota ardhini. Kwa kuipokea dhabihu ya kuchinjwa, Mungu alishuhudia kwamba Habili alikuwa mwenye haki na Kaini hakuwa. Habili na dhabihu yake leo – ingawa ni zamani sana – bado wana ujumbe wa msingi wa maisha: Sisi kama wenye dhambi tunahitaji msamaha na mwanzo mpya kupitia dhabihu kwa ajili yetu. Na huyo ni Kristo, kama nilivyoeleza kwa urefu.

Henoko

Kwa imani Henoko alihamishwa mbinguni kwa Mungu. Bila kufa. Akiwa mwanadamu hai alikwenda kwa Mungu mbinguni. Kwa nini? Kwa sababu Mungu alipendezwa sana na maisha yake na alitaka awe pamoja naye – tofauti na watu wengi wa wakati wake. Bila imani mtu hawezi kamwe kumpendeza Mungu. Anayekuja kwa Mungu, anayejaribu kumkaribia, bila shaka lazima

aamini kwamba yupo. Lakini si hilo tu. Lazima aamini pia kwamba Mungu huwapa thawabu na kuwajibu wale wanaomtafuta kwa unyofu na kwa bidii.

Nuhu

Nuhu alipokea amri kutoka kwa Mungu ya kujenga meli kubwa, safina. Juu ya nchi kavu. Hakuna bahari karibu. Kwa imani tu angeweza kufanya jambo kama hilo. Akiwa ameonywa na Mungu, alijenga kwa miongo mingi akingoja kwa hofu kile ambacho kingemjia. Hata katika mawazo yake ya ujasiri kabisa asingeweza kukiwazia. Kwa kumtii Mungu, alisimama upande wake. Wakati huohuo – kwa kujenga safina kwa utii – alihukumu uovu wa wanadamu wasiomsikiliza Mungu. Hivyo akawa mwenye haki. Kwa imani.

Ibrahimu

Ibrahimu naye angeweza kutii kwa imani tu. Baada ya kusikia amri ya Mungu, aliiacha nchi ya baba zake. Alitoka bila kujua lengo lilikuwa wapi. Kwenda mahali ambapo angepapokea kama urithi kutoka kwa Mungu.

Kwa imani alitangatanga katika nchi aliyohidiwa kama urithi. Kama mgeni alikaa katika eneo lisilojulikana, katika mahema. Pamoja na mwanawe Isaka na mjukuu wake Yakobo. Wote walikuwa warithi wa ahadi ileile aliyopewa Ibrahimu.

Walikaa kama wahamaji katika nchi ya kigeni. Lakini walitazama mbali zaidi. Waliutazamia **mji** wenye misingi imara na ya milele. Mji ambao haukujengwa na wanadamu, bali na Mungu mwenyewe.

Sara

Kwa imani tu Sara, ingawa alikuwa ameshazeeka mno, aliweza bado kupata mtoto. Kwa sababu tu aliamini kwamba Mungu ni mwaminifu na anatembeza ahadi yake daima. Hiyo kwa upande wake inamaanisha kwamba Ibrahimu, aliyekuwa naye mzee mno, hangeweza tena kuzaa mtoto. Hata hivyo, licha ya uzee wake, wasiohesabika walizaliwa kutoka kwake. Kama Mungu alivyoahidi na kutabiri. Wakawa wengi kama nyota za mbinguni au mchanga wa ufuo wa bahari, kwa lugha ya picha.

Mababu wa Kwanza

Mababu hawa wa kwanza walikufa katika imani. Waliishi kwa nguvu ya ahadi ya urithi. Lakini hawakuweza bado kuumiliki. Waliuona urithi kana kwamba kwa mbali. Maisha yao ya kuhamahama yalishuhudia kwamba walikuwa wageni katika nchi, bila haki za uraia. Anayeishi hivyo anaonyesha waziwazi kwamba anatafuta *nchi ya baba* nyingine, naam, iliyo bora zaidi. Si ile walikotoka. Huko wangeweza kurudi wakati wowote. Lakini kama wageni katika Kanaani walitazama mbali zaidi. Juu. Waliitazamia *nchi ya mbinguni*. Anakokaa Mungu. Kwa hiyo Mungu haoni haya kuitwa Mungu wa mababu hawa watatu wa kwanza wa Israeli. Anaitwa Mungu wa Ibrahimu, wa Isaka na wa Yakobo. *Kwake walikuwa safarini kwa imani. Kwa hiyo Mungu amewaandalia mji katika nchi ya mbinguni. Makao ya milele.*

Kwa imani tu Ibrahimu alishinda jaribu kubwa kuliko yote la imani katika maisha yake: alipomtoa dhabihu mwana wa pekee, Isaka, mbebaji wa ahadi. Mungu alikuwa amemhakikishia kwamba kupitia yeye uzao ungekuwa salama. Ibrahimu aliendelea kwa moyo unaotetemeka kuelekea kumtoa dhabihu. Kwa maana alijua kwamba Mungu anaweza hata kuwafufua wafu. Ingawa kutolewa dhabihu kwa Isaka kulisimamishwa na Mungu mwenyewe katika sekunde ya mwisho, ilikuwa kana kwamba alikuwa amekutekeleza. *Ibrahimu aliweza kumkumbatia mwanawe Isaka, kana kwamba amefufuka kutoka kwa wafu.*

Kwa imani Isaka aliwabariki wanawe Yakobo na Esau kuhusu mambo yajayo. Vivyo hivyo kwa imani Yakobo, kabla ya kufa kwake, aliwabariki wana wawili wa Yusufu. Kila mmoja peke yake. Na akamwabudu Mungu kwa ajili ya hilo. Yusufu, akiwa kitandani karibu kufa, aliona mapema kwa imani jinsi Waisraeli wote wangetoka Misri. Kwa hiyo aliweza kuagiza kwamba mifupa yake ichukuliwe wakati huo, ili ipate pumziko katika Kanaani.

Musa

Kwa imani wazazi wa Musa walimficha mtoto wao kwa miezi mitatu. Waliona kwamba Mungu alikuwa na mpango wa pekee naye. Kwa hiyo hawakumwogopa Farao, aliyeamuru wavulana wote wanaozaliwa wauawe. Kwa imani Musa, alipokuwa mtu mzima, aliacha, naam, alikataa kabisa, kuendelea kuwa mwana wa binti Farao. Alibadili upande na kusimama pamoja na taifa lake Israeli. Alitaka kushiriki aibu yao na mateso yao. Hivyo alikataa anasa ya dhambi ya muda

mfupi na inayopita katika jumba la Farao. Aliihesabu aibu ya Kristo – tukilitazama na kulifasiri hilo kwa mtazamo wa leo – kuwa utajiri mkubwa kuliko hazina za Misri. Musa alitazama mbele, kwenye thawabu katika Kanaani. Hakuogopa hasira na mateso ya Farao, alipokuwa amemuua Mmisri. Alibaki imara akitarajia kwamba taifa lake lingeuona ukombozi. Hata alipokimbia kutoka Misri na kukaa miaka 40 mizima katika nchi tupu. Aliamini, na hivyo akamtazama Mungu, Asiyeonekana, kana kwamba anamwona moja kwa moja mbele ya macho yake. Kwa imani, aliporudi tena Misri, aliadhimisha Pasaka. Na kisha akapaka damu ya mwana-kondoo kwenye miimo ya milango – ili wazaliwa wa kwanza wote walindwe dhidi ya malaika wa mauti.

Kwa imani Israeli wote walipita katikati ya Bahari ya Shamu, iliyokuwa imegawanyika. Kama juu ya nchi kavu. Wamisri waliowafuatia walijaribu pia. Kwao imani haikuwa na nafasi yoyote. Kwa hiyo waliangamia katika mafuriko yaliyowaporomokea.

Kwa imani kuta za Yeriko zilianguka, mji wa kwanza katika Kanaani waliokutana nao. Baada ya kuuzunguka mji kwa siku saba.

Rahabu

Kahaba mmoja, Rahabu, aliyekaa katika ukuta wa mji huu, hakuangamia ndani yake kama wengine. Kwa maana kwa imani alikuwa amewapa wapelelezi wawili wa Israeli mahali pa kujificha katika hatari kubwa kabisa. Aliona kwamba Mungu aliwalinda Israeli na hakuna aliyeweza kusimama mbele yao. Alimtambua Mungu wa Israeli kuwa Mungu wa kweli.

Ningeweza kusema mengi zaidi sana. Kusimulia habari za *Gideoni, Baraka, Samsoni, Yefta, Daudi na Samweli, na pia manabii*. Jinsi kwa imani walivyoizishinda falme. Walitenda haki dhidi ya udhalimu wote. Walipata ahadi. Waliwashinda simba. Walizima moto. Waliepuka mateso ya upanga. Na katika udhaifu kamili walipata nguvu tena. Katika mapambano na vita wakawa hodari. Majeshi ya washambulizi waliyarudisha nyuma. Na wanawake waliwapokea wafu wao kwa ufufuo. Wengine waliteswa vikali wala hawakukubali kufunguliwa. Ili wasiikane imani yao. *Kwa maana waliamini ufufuo ulio bora zaidi – ule wa uzima wa milele*. Wengine walidhihakiwa na kupigwa mijeledi. Walikuwa katika vifungo na gerezani. Wengine walipigwa kwa mawe, walikatwa vipande kwa msumeno, walikatwa vichwa. Walizunguka huku na huku wakiwa wamevaa ngozi za kondoo na za mbuzi. Walipungukiwa sana. Walidhihika. Walitendewa mabaya.

Kwa ulimwengu hawakuwa na thamani, wala maana, wala heshima. Walitangatanga majangwani na milimani. Walijificha mapangoni na katika mashimo ya nchi.

Wote niliowataja hapa, ambao imani yao ilishuhudiwa, bado hawajapokea kile walichoahidiwa. Kwa nini? Kwa sababu Mungu amepanga kitu bora zaidi. Kwa ajili yetu! Kwa ajili ya hilo walipaswa kungoja. Ili sisi nasi turithi na tuwe sehemu yake. *Kwa hiyo sasa wao na sisi tunafikishwa pamoja kwenye lengo. Katika Agano Jipya. Sisi sote sasa tunapokea pamoja kitu bora zaidi sana kuliko kile kilichoahidiwa zamani. Si kipande cha nchi katika Israeli, bali nchi ya mbinguni, nchi mpya pamoja na mji mpya.*

Sura ya 12

Mbio za Masafa Marefu za Kiroho

Kama katika uwanja wa michezo, tumezungukwa na mashahidi wengi hivi na wafia dini wa imani. Wote ni vielelezo kwetu. Uthibitisho kwamba imani na uvumilivu vinafaa. *Ingawa hawaishi tena katika ulimwengu wetu, tumeunganishwa nao kwa imani. Kwa hiyo tusiache mashindano ya mbio za imani, bali tupokee kijiti cha kupokezana kutoka kwao. Na tuendeleo kukimbia. Achilieni na kutupa kile kinachosumbua.* Kila uzito usio na faida na unaozuia, unaotupunguza kasi, uwekeni chini. Kila kivutio na kila ushawishi wa kudanganya, upuuzeni. Zaidi ya yote pia dhambi, inayotuzinga kwa urahisi hivi na kutufanya tujikwae. Kukata tamaa kusiwe chaguo kamwe!

Tazameni mbele, kwa Yesu! Msitazame kushoto wala kulia. Mtazameni yeye tu. Yeye ndiye mkuu kuliko wote. Yeye yuko mbele ya waaminio wote na mashujaa wote wa imani. Yeye alikimbia kwa imani. Hadi kwenye lengo. Yeye ndiye kiongozi na mkamilishaji wa imani. Katika maisha yetu ameizaa imani na anatuongoza hadi kwenye lengo. Hakukubali kitu chochote kimtoe katika hilo. Aibu aliibesabu kuwa si kitu. *Msalaba* wa kutisha aliuvumilia. Kwa maana aliitazama furaha kubwa iliyokuwa ikimngoja: kuketi mkono wa kuume wa Mungu. Na furaha ya kutuongoza sisi, wana na binti wengi, kwenye utukufu kupitia mateso ya kifo chake. Mfikirieni zaidi yeye aliyelazimika kuvumilia upinzani huu mkali na uadui kutoka kwa watu waovu dhidi yake. *Hata hivyo alilifikia lengo. Ikiwa yeye ni kielelezo chenu, hamtalegea wala kuchoka.*

Mungu Anatumia Upinzani na Ubaguzi Kutufanya Hodari

Bado hamjashindana, kama Yesu, hadi kumwaga damu, na kuvumilia dhidi ya upinzani. Dhidi ya dhambi ya kumwacha Yesu, Masihi. Mmesahau maonyo yanayozungumza nanyi kama wana na binti: *“Mwanangu, likaribishe kama baraka Bwana asipokuacha kama uliyo. Usizimie moyo Bwana anapolazimika kukushughulikia kwa ukali wakati mwingine. Hilo linatendeka kwa upendo, kwa sababu anawapenda wana na binti zake bila masharti. Msipopata kamwe maonyo na malezi, basi ninyi si wana na binti wa Baba wa mbinguni hata kidogo.”*

Wazazi wetu wa mwilini nao walitulea. Ilipobidi, kwa ukali. Tuliwatii pia. Basi je, hatupaswi kumnyenyekea Baba yetu wa mbinguni na kuyapokea malezi yake? Yeye ndiye Baba wa roho. Malaika wote wako tayari kwa ajili yake, wanaotutumikia. Hata kama hatulioni hilo. Malezi yetu ni muhimu kwake. Anayashughulikia. Kila kitu kiko tayari kwake kwa ajili ya hilo. Na tuseme Ndiyo kwa moyo wote kwa mkono wake mwema. Hata kama wakati mwingine ni mgumu. Hapo tutaishi. Milele.

Wazazi wetu wa mwilini walitulea na kutuadhibu kwa uwezo wao wa kibinadamu unaokosea. Kwa miaka michache tu. Mungu anatulea bila kosa, mpaka tufike kwenye lengo. Si katika utoto wa kiroho tu. Hata wakati mtu amekuwa safarini katika imani kwa muda mrefu. Kwa nini? Ili tuzidi kufanana naye. Na asili yake ya kimungu ya pekee na utakatifu wake. ***Kuadibisha kwa Mungu ni maandalizi kwa ajili ya wakati ujao, kamwe si adhabu kwa ajili ya yaliyopita.***

Malezi ya namna hiyo, mtu anapopitia nyakati ngumu, si sababu ya kufurahi. Zaidi ni sababu ya huzuni, tukiwa wakweli. Lakini ndani yake linakua bila kuzuilika tunda la thamani katika maisha yetu, linalompendeza Mungu. Ilimradi hatuyakimbii malezi yake. Kwa maana tunapozipokea shida kutoka mkononi mwake na kujizoeza kwa subira ndani yake, tunabadilishwa. Kuwa bora. Hata kama sisi wenyewe hatulitambui au hatutaki kulikubali.

Katika Isaya 35 inasemwa: “*Kwa hiyo inueni mikono iliyolegea na magoti yaliyochoka, mkaende katika njia iliyonyooka*”. La sivyo, waliochoka na wenye woga watapotea njiani, badala ya walioshikwa na ulemavu kuponywa.

Shikamaneni pamoja! Pigeni vita kwa uthabiti pamoja na wafuasi wote wa Yesu kwa ajili ya amani kati yenu. Vivyo hivyo kwa ajili ya utakatifu, kwa kuichukia kila dhambi na kujitenga na kila kitu kisichompendeza Mungu. Tusipoichukia na kuiacha dhambi, ***hatutamwona*** Mungu kama Baba yetu siku ile kuu.

Na mwangaliane ninyi kwa ninyi, mtu yeyote kati yenu asiishi nje ya neema ya Mungu na kufanya wokovu wake na uzima wake utegemee nafsi yake na matendo yake. Au kurudi katika sheria, katika Agano la Kale.

Jihadharini lisichipuke shina lenye sumu la uchungu na uovu ninyi kwa ninyi. Kwanza bila kuonekana na likiwa limefichwa moyoni. Lakini kisha, linapoendelea kukua, linausumbua ushirika wa waaminio na kuwaathiri vibaya na kuwatia sumu wengi.

Asiwepo kati yenu mzinzi anayevunja ndoa au kuwadanganya wanawake. Wote wawe waaminifu kwa wenzi wao wa ndoa siku zote.

Asiwepo kati yenu mtu ambaye hakuna kitu kitakatifu kwake. Hata Mungu. Kama Esau, aliyeiua haki yake ya mzaliwa wa kwanza kwa bei ya chini kwa mlo rahisi wa dengi. Muda mfupi baadaye alitambua ni tendo la kipumbavu kiasi gani alilolifanya. Licha ya machozi na kujitahidi kwa bidii, hakufikia kubadilisha mwenendo wake wala badiliko la kweli la moyo.

Kwa Nini Inafaa Kutokata Tamaa

Tambueni nafasi yenu ya wokovu kama Mungu alivyowapa. Kama wafuasi wa Masihi hamkuja kwenye Agano la Kale, lililoanza zamani kwa hofu na kitisho. Kwenye mlima unaoonekana, Sinai, usioweza kuguswa.

- Juu yake moto ulikuwa ukiwaka.
- Wingu kubwa lilikuwa pale.
- Giza na weusi viliufunika.
- Kuuzunguka dhoruba ya kutisha ilivuma.
- Mahali sauti kubwa ya baragumu ilisikika.
- Na sauti kubwa iliyosikika waziwazi.

Wasikilizaji hawakuweza tena kuvumilia maneno, wakaomba wasiambiwe tena. Hata mnyama akiugusa mlima tu, alipaswa kuuawa. Tukio lote kwenye mlima Sinai, baada ya dhambi ya kuabudu sanamu ya Ndama wa Dhahabu, lilikuwa la kutisha kiasi kwamba hata Musa alikiri: Ninatetemeka kwa hofu ya ghadhabu ya BWANA.

Ninyi wafuasi wa Masihi Yesu: Mungu amewapa Agano Jipya linalozidi kila kitu. Kweni jambo jipya kabisa limefunguka, upeo mpana. Hali halisi ya kiroho, ambayo bado haionekani, lakini inayopita kila kitu tunachoweza kuwazia wakati wowote. Tumekuja kwenye mlima Sayuni, anakokaa Mungu:

- *Kwenye mji wa Mungu aliye hai, Yerusalemu wa mbinguni.*
- *Kwa makumi ya maelfu ya wajumbe wa mbinguni, malaika wa Mungu, katika kusanyiko kubwa la sikukuu lenye furaha na la sherebe.*
- *Kwenye kusanyiko la wazaliwa wa kwanza wa waliokombolewa wote, walioandikwa mbinguni.*
- *Kwa Mungu mwenyewe, Mbukumu wa wanadamu wote, aliyetutakasa na kutualika.*
- *Kwa wenye haki, waliokufa na wameshafika kwenye lengo la mbinguni.*

- *Kwa Yesu, Masihi. Mjumbe wa Agano Jipya.*
- *Na kwenye damu yake. Damu hii inanena mema zaidi sana kuliko ile ya Habili, iliyokilia kisasi. Damu ya Kristo inatufanya safi kabisa na watakatifu.*

Jihadharini msimkatae yule aliyesema nanyi kutoka mbinguni ndani ya Yesu. Wale ambao zamani kwenye mlima Sinai na jangwani waliisikia sauti ya Mungu kutoka duniani, lakini wakaikataa, hawakuweza kuepuka. Tukiisikia sauti ya Mungu kutoka mbinguni kupitia Yesu na kuikataa, basi zaidi sana tutatakiwa kutoa hesabu.

Sauti hii iliitetemesha nchi wakati ule. Baadaye alitabiri kupitia nabii Hagai: “Mara moja tena nitaitetemesha nchi, lakini si nchi peke yake, bali pia mbingu.” Kwa mtikisiko huu kila kilichoumbwa kitapita. ***Lakini katika tetemeko hili itakuwa wazi ni nini kinachostahimili mtikisiko na kisichopita. Kupitia Masihi tunapokea ufalme usiotikisika, unaodumu milele.***

Kwa ajili ya hilo tunamshukuru Mungu kila siku! Kwa neema tunamtumikia Mungu huyu. Na tufanye hivyo kwa namna inayompendeza ***yeye***, wala si sisi wenyewe. Kwa kicho na heshima, ambavyo Mungu peke yake anastahili. Si kwa hofu, bali kwa heshima. Kwa maana tayari katika Kumbukumbu la Torati 4:24 inasemwa: “Hata kwetu Mungu, ambaye sisi ni mali yake, ni kama moto ulao. Mungu mwenye wivu.” Lakini moto ulao hautaki kutuagamiza – kwa maana tunaishi katika Agano Jipya –, bali unataka kupokea dhabihu zetu za kiroho za shukrani.

Sura ya 13

Tunapaswa Kuishi Jinsi Gani?

Ishini upendo kwa ndugu wote wa imani. Onyesheni hilo kwa ukarimu. Karibishaneni kwa moyo mkunjufu. Kwa njia hiyo baadhi yenu wamekwisha – bila kujua – kuwakaribisha malaika. Wao, kama nilivyokwisha kusema, wako kazini kwa ajili yetu kule ambako Baba yetu wa mbinguni anawatuma. Mngeweza kukosa ziara ya malaika, msipofungua nyumba zenu na msipokuwa wakarimu.

Wakumbukeni wafungwa na *mwashughulikie*. Tena kana kwamba mko gerezani pamoja nao. Wakumbukeni pia wale wanaotendewa mabaya na kuteswa gerezani, na wanaopaswa kuyapata hayo katika miili yao.

Agano la ndoa na maisha ya ndoa yaheshimiwe na kuthaminiwa. Katika mambo yote ya kuishi pamoja. Kitanda cha ndoa na furaha za ngono ni vya wanandoa peke yao. Ngono iwe ya hiari na bila kulazimishwa. Kwa ajili ya kuimarisha agano la ndoa. Waasherati na wazinzi, wanaovunja agano lao la ndoa au la mtu mwingine kwa kufanya ngono na wanawake au wanaume wengine, au wanaojiruhusu ngono yoyote bila agano la ndoa – hao Mungu atawahukumu, bila kufumba jicho.

Ishini na kutenda bila kupenda fedha. Kuweni radhi na vile mlivyo navyo. Haina maana kutaka kumiliki vitu vinavyopita zaidi na zaidi. Licha ya kukosa, umaskini na njaa, jambo moja linabaki – ahadi ya Mungu: “*Sitakusabau wala sitakuacha.*” *Kwa biyo tunaweza kusema kwa ujasiri na kwa uthabiti: “Bwana ndiye msaidizi wetu. Hatubitaji kuogopa. Wanadamu wanaweza kututenda nini?”*

Mtiwe moyo na juhudi, imani na uaminifu wa wale waliowahubiri neno, Injili ya Mungu. Tazameni jinsi walivyodumu katika imani hadi mwisho wa maisha yao. Fuateni kielelezo chao.

Yesu Kristo, Masihi wetu, anabaki daima yeye yule: katika kile alichok, anachokihubiri na alichokiahidi. *Jana, yaani wakati wake wa duniani, kama leo katika maisha yetu ya kila siku, na pia hata milele, kwenye lengo la historia ya wokovu, yeye ni Bwana yeye yule, mwaminifu na wa kweli.*

Ibada Mpya

Msikubali kuvurugwa na kushughulishwa na mafundisho ya namna nyingi na ya kigeni. Yanaweza kuwang'oa kutoka katika kumfuata Masihi. Haina maana kutaka kukua katika imani kwa vyakula fulani. Kitu cha nje na kinachoonekana kama hicho kilikuwa sehemu ya asili ya Agano la Kale. Hakikuwa na faida kabisa. Moyo wetu unaimarishwa na kufanywa hodari kwa neema ya Mungu. Kwa maana tuna madhabahu ya kiroho, bora zaidi, lakini isiyoonekana. Kutoka kwake tunakula. Tunakula na kufurahia kwa maana ya picha, kiroho na kwa imani, neema ya Masihi na uwepo wake usioonekana. Fursa hii hawaijui wale – wala hawana haki kwayo – ambao bado wanafanya huduma yao katika hekalu linaloonekana.

Wanyama wa sadaka ya dhambi, ambao damu yao huletwa na kuhani mkuu ndani ya patakatifu, huchomwa nje ya kambi. Vivyo hivyo Yesu naye aliteseka nje ya mji wa Yerusalemu na kuuvumilia msalaba. Alipotusafisha na kututakasa kwa damu yake iliyomwagwa.

Kwa hiyo na tutoke nje tumwendee. Na tuuache kabisa nyuma mfumo wa zamani wa agano la kwanza. Hata kama kufanya hivyo kunaleta aibu na kutagharimu kiasi fulani. Kubeba aibu yake si bure kamwe.

Na tutazame mbele, naam, juu. Kwa maana hapa duniani hatuna mahali popote mji wa kudumu ambamo tuko nyumbani. Sisi ni wageni, na ndivyo tunavyoonekana. Tuko safarini tukipita kuelekea mji ujao. Yerusalemu wa mbinguni, mji wa Mfalme wetu mkuu, tayari unatungoja.

Tukiishi katika tumaini hili, na tumtolee Mungu dhabihu za kiroho za sifa na shukrani. Kila wakati. Kila mahali. Peke yetu na pamoja. Si dhabihu za wanyama juu ya madhabahu inayoonekana. Hapana. Maneno ya shukrani, ya sifa na ya kuabudu yanayotamkwa na kuimbwa. Kumbukeni: Mungu anakaa katika sifa za watu wake.

Mnapotoa dhabihu kama hizo, kwa maneno, msisahau kamwe dhabihu za kimwili – ambazo kwazo mnawatendea mema wahitaji au kuwasaidia kifedha. Katika dhabihu kama hizo, zinazowagharimu kitu – muda, fedha, nguvu – na pengine kumaanisha kujinyima, Mungu wetu anapendezwa kwa namna ya pekee. Asiye tayari kutoa dhabihu kama hizo, dhabihu zake za sifa na shukrani zina thamani ndogo.

Viongozi Wenu

Wafuateni viongozi wenu wa kiroho, wala msiwakosoe daima. Kwa maana wanataka tu kuwalinda dhidi ya hatari, ili mbaki wazima na imara katika imani. Watapaswa kutoa hesabu mbele za Mungu jinsi walivyoitekeleza kazi hii vizuri na kwa bidii. *Kwa hiyo itbaminini na kuibeshimu huduma yao. Hapo wataweza kuifanya kwa furaha.* Hilo lingekuwa na faida kubwa kwenu. Bora zaidi sana kuliko wakiifanya kwa kuugua au kwa kutimiza wajibu tu.

Tuombeeni! Tunataka kutenda katika yote, na kuishi, kama inavyompendeza Mungu. Niombeeni mimi zaidi! Hapo nitaweza kuwa pamoja nanyi tena hivi karibuni.

Waraka kwa Waebrania kwa Muhtasari:

Mungu wa amani amemtoa Bwana wetu Yesu katika kifo cha aibu cha msalabani. Damu yake imeanzisha agano jipya, bora zaidi, naam, la milele. Yeye ndiye Mchungaji mkuu wa kondoo zake. Wafuasi wake wengi atawatoa yeye mwenyewe kutoka mantini hivi karibuni. Wakati atakaporudi. Kisha atawaongoza hadi nchi ya milele, kama mchungaji anavyowaongoza kondoo zake. Atawalisha kwenye chemchemi ya uzima.

Ikiwa Mungu alimtoa Yesu mantini, basi anaweza, na anataka, kuwa pamoja nanyi na kufanya kazi katika maisha yenu pia. Anaweza – na kwa ajili ya hilo tunaomba – kutusukuma na kutuandaa kwa matendo mema. Hivyo tunayitimiza mapenzi yake. Haya yote yaliweza kuwa kweli kupitia Yesu Kristo tu. Kwake yeye, Mkombozi wetu wa pekee, ni utukufu na heshima milele.

Vumilieni maonyo katika barua yangul! Kwa maana nimewaandikia kwa maneno machache, na nimejitahidi kuwa mfupi kadiri iwezekanavyo. Mengi zaidi sana yangeweza kuandikwa.

Ndugu yetu Timotheo amefunguliwa. Pamoja tutakuwa kwenu hivi karibuni na hatimaye kuonana nanyi tena. Wasalimuni viongozi wenu wote wa kiroho. Watakatifu wote kabisa ndani ya Kristo. Watakatifu wa Italia wanawasalimu. Sisi ni wa pamoja! Tunasimama pamoja!

Neema iwe nanyi nyote! Amina.

Vijitabu Vingine vya Aina Hii Mtavipata Kwenye Tovuti: www.hans-joerg-ronsdorf.de